

Azərbaycan turizmində "Fatik" böhranı

Hürriyyət

SİZİN ÜÇÜN QƏZET

№23 (3221) 19 İyul / 2022-ci il

Həftədə 1 dəfə çıxır

Qiyməti: 60 qəpik

ANA XƏBƏR

**Məktəblini döyən
icra başçısının
müavini işdən
çıxarıldı**

Qarabağda milyardları hansı məmurların qohumları xərcləyir?

"Hürriyyət" in apardığı araşdırma nəticəsində ortaya şok faktlar çıxdı...

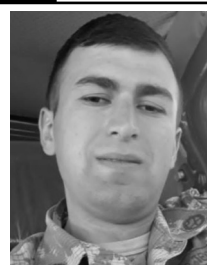
**Azərbaycan Qərbin
xilaskarına çevrilir**

8-9

GÜNÜN NƏBZİ

Xəbər

**Beyləqanda
şəhid
atasına
qarşı
hörmətsizlik**

Həyat yoldaşı erməni olan şəxsin himayə etdiyi bələdiyyə sədri onu intihara sövq edir...

2

Ölkə

**"AKKORD"çular "Magna
Trans"a qazdıqları "quyu"ya
özləri düşüblər?**

Rəsmi qurumların onları himayə etməsi dövlət büdcəsinə zərbə deyilmi?

6

Xəbər

**11 əvvəl baş verən
cinayətin izi ilə...**

Yüksək vəzifəli şəxslər tərəfindən himayə olunan şəxs, ağır cinayət törətməsinə baxmayaraq, nə üçün həbs olunmayıb?

2

Əyalət

**Ailmpaşa Məmmədovun
kadrları Şəmkirdə onun
"yolunu" davam etdirirlər**

İcra başçısı Rəşad Tağıyev sələfinin qeyri-qanuni əməllərini aradan götürmək əvəzinə, onun kadrlarının çaldığı melodiya "rəqs edir"

10

Toplum

**Qarabağda məlumat
lövhələri yerləşdirilsin...**

Əcnəbi turistlərin video və audio məlumatlarla müxtəlif dillərdə tanışlığına şərait yaradılması gözəl tədbirlərdən sayıla bilər...

12

Cəmiyyət

**Səfər Mehdiyevin
səlahiyyətləri Şahin
Bağırova həvalə edildi**

O, DGK-nin sədri təyin olunanadək həmin vəzifəni icra edəcək

4

Cəmiyyət

**"Kabab tüstüsündə
boğulan şəhər"**

Və ya Binəqədi
Rayon İcra Hakimiyyətinin
başçısına xatırlatma

4

**"Müstəntiq deyib ki, direktoru
sənin ayağına verməyəcəkdim ki..."**

ADP İmişli rayon təşkilatı sədrinin qardaşını müstəntiq aldadaraq, öz əleyhinə olan izahata imza atdırıb

İmişli şəhəri, Lətif Vəliyev küçəsi, ev 38 ünvanında yaşayan, ADP İmişli rayon təşkilatının sədri Məhəbbət Əvəz oğlu Zülfiqarov tərəfindən "Hürriyyət" in redaksiyasına növbəti şikayət məktubu daxil olub. Qəzetimiz vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə və Baş prokuror Kamran Əliyevə ünvanlanan məktubu olduğu kimi dərc edirik: "İmişli rayon Prokuroru Valeh Səmədovun mənə ünvanladığı 10.04.2022-ci il tarixli, 137-22 sayılı məktubu tam, obyektiv araşdırılmadan baxılmamış saxlanılıb. Bunun ciddi qanun pozuntusu olması qənaətimdəm..."

2

Şəhid

**Oğlunun adına bulaq
tikdirən şəhid anasına
qarşı soyğunçuluq**

"1 İNCİ" ödənilən pulları faizə çıxır, əsas borc isə az qala iki dəfə şişirdilib...

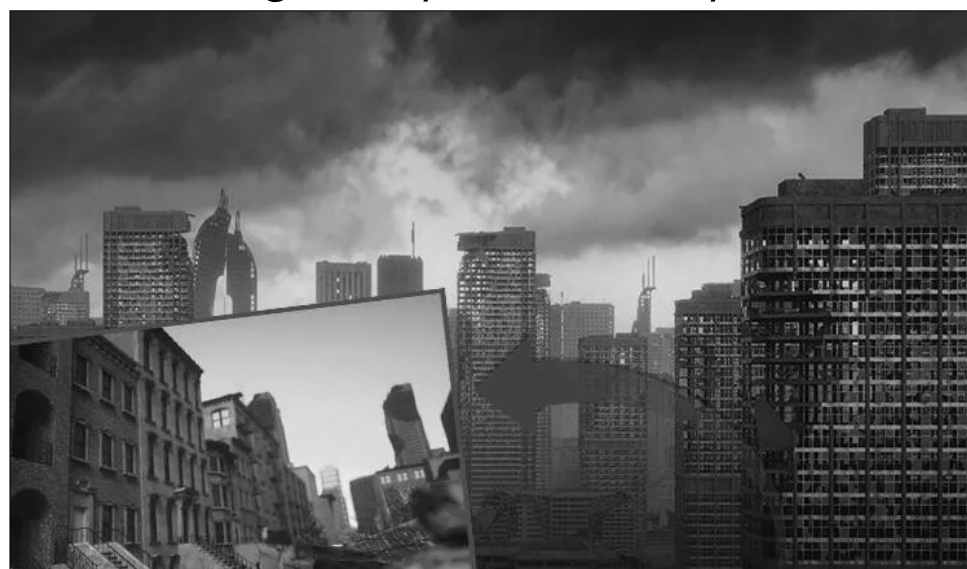
Qarabağ məsələsi, itirilmiş torpaqlar tariximizin yaralı səhifələri olduğu üçün həm Birinci, həm 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsi bizim üçün həssas nöqtələrdir. Elə bu səbəbdəndir ki, cəmiyyət olaraq Qarabağ müharibəsi şəhidlərinə, qazilərinə, onların ailələrinə, problemlərinə həssas yanaşıırıq. Zaman-zaman "Hürriyyət" in redaksiyasına bu təbəqəyə mənsub olan vətəndaşlar tərəfindən şikayətlər daxil olur.

7

Xəbər

Amerikada əhaliyə nüvə hücumu xəbərdarlığı...

Nyu-York əhalisi Rusiyanın təhdidi ilə bağlı böyük təşviş yaşadı

Qərb və Rusiya Ukrayna müharibəsinə görə tarixlərinin ən gərgin dövrünü yaşayırlar. Rusiyadan gələn xəbərlər isə bu gərginliyin daha da artacağından xəbər verir. Çünki Kremlin idarə etdiyi media son günlər nüvə təhdidlərini daha da artırıb. Qafqaz.media xəbər verir ki, Rusiya dövlət mediasının Putinin əlindəki silahlarla ABŞ-ın Şərq Sahilini məhv edə biləcəyini açıqlamasından sonra diqqət çəkən paylaşım oldu.

Nyu-Yorkdan “nüvə hücumu” paylaşımı

Nyu-Yorkun Fövqəladə Halların İdarə Edilməsi Departamenti mümkün nüvə hücumu zamanı nə etməli olduğunu izah edən video yayımlayıb. “Nüvə hücumu oldu. Məndən “necə və niyə?” soruşmayın. Sadəcə bilin ki, belədir. Bəs indi nə edirik”, - sözləri ilə başlayan videoda nüvə hücumu zamanı nələrlə edilə biləcəyi 3 başlıq altında təqdim edilib.

Videoda nüvə hücumu ssenarisində ilk işin binaya girmək olduğu vurğulanıb və nəqliyyat vasitələrinin içində olmağın kifayət olmayacağı ifadə edilib.

“Qapı-pəncərələri bağlayın, pəncərələrdən uzaq durun” adlı videoçarxda təmizlik və paltar dəyişmənin ən qısa zamanda aparılmasının vacibliyi vurğulanıb.

Daha sonra rəsmi kanallardan gələn xəbərləri izləmək lazım olduğu bildirilib. Videoda bu üç əsas addım “İçəri girin, içəridə qalın, bizi izləyin” kimi ümumiləşdirilib.

Bu yazı qısa müddətdə sosial şəbəkələrdə yayılsa da, bəzi istifadəçilərdə panikaya səbəb olub.

“Qapı-pəncərələri bağlayın, pəncərələrdən uzaq durun” adlı videoçarxda təmizlik və paltar dəyişmənin ən qısa zamanda aparılmasının vacibliyi vurğulanıb. Daha sonra rəsmi kanallardan gələn xəbərləri izləmək lazım olduğu bildirilib. Videoda bu üç əsas addım “İçəri girin, içəridə qalın, bizi izləyin” kimi ümumiləşdirilib...

Bunun üzərinə şəhər sözcüsü və təndaşlara bunları söyləyib:

“Nyu-York şəhərində və ya onun yaxınlığında baş verən nüvə hücumu ehtimalı çox aşağı olsa da, Nyu Yorkluların təhlükəsiz qalmaq üçün atılacaq addımları bilmələri vacibdir”.

Putin “Şeytan”la

Qeyd olunur ki, Rusiya prezidenti Vladimir Putinin nəzarətində olan “Şeytan 2” raketləri Rusiyanın paytaxtı Moskvadan buraxıldıqda Avropa və ABŞ paytaxtlarına çatma biləcək mənzilə malikdir. “Şeytan 2”-nin İkinci Dünya Müharibəsi zamanı ABŞ-ın Yaponiyanın Xirosima və Naqasakiki şəhərlərinə atdığı atom bombalarından 2000 dəfə güclü olduğu bildirilir. Raketin ən azı 10 nüvə başlığına sahib ola biləcəyi də məlumatlar arasındadır.

Sözügədən raket Rusiya prezidenti Vladimir Putinin tərəfləndiyi yeni nəsil rus silah texnologiyasının bir hissəsidir. Putin 2018-ci ildəki çıxışında hipersəs raketlərinin dənizdə və quruda 1000 kilometr məsafədəki hədəfləri vura biləcəyini açıqlamışdı.

Raketi “dayanılmaz” və “məğlube-dilməz” kimi xarakterizə edən Putin, yeni silahları ilə dünyanın demək olar ki, istənilən nöqtəsini vura biləcəklərini və ABŞ istehsalı olan raket qalxanından yayına biləcəyini təkid edir.

Əyləncə səhifəsi

16 yaşına bir həftə qalmış bütün ailə üzvlərini öldürdü...

1992-ci ildə ABŞ-da anadan olan Nikolas Browning məktəbdə çox uğurlu, ictimai fəal şagird idi və dostları tərəfindən sevilirdi. Onun atası Con Browning tanınmış hüquqşünas, anası Tamara isə evdar qadın olub. Nikolasın Benjamin (11) və Gregory (13) adlı iki kiçik qardaşı da var idi. Ancaq ailəsi ilə xoşbəxt görünən bu gənc 15 yaşında bütün həyatını alt-üst edəcək dəhşətli hadisənin memarı oldu. Nikolasın 16 yaşına bir həftə qalmışdı. Həmin gecə dostu ilə gecələyərək kompüter oyunları oynayacağını deyib, evdən çıxıb. Lakin gecə yarısı öz evinə qayıtmaq üçün yola düşüb. O, bütün ailəsinin yatdığından əmin olduğundan sonra sakitcə evə daxil olub və atasının silahı ilə ailəsinin bütün üzvlərini güllələyib öldürüb. Qətdən 5 saat sonra dostunun yanına qayıdıb və kompüter oyunlarını oynamağa davam edib. Günortadan sonra yenidən evə gəlmək üçün dostlarını tərk edən gənc onları qonaqlığa dəvət edib. Nikolas içəri girəndə bir qədər gözləyib və sonra polise zəng edərək atasının cəsədini tapdığını bildirib. Həmin vaxt şənlilik üçün yanına gələn dostları cinayət yerində polis əməkdaşları ilə rastlaşıb. Gənc polise bütün qətləri özü törətdiyini etiraf edib. Qohumlarından bəziləri onun yalnız müalicə olunmalı olduğunu, bəziləri isə cəzasız qalmamalı olduğunu bildirib. Nikolasın vəkili bu dəhşətli hadisənin onun alkoqolik atasının illərdir etdiyi zorakılığın nəticəsi olduğunu və onun yeganə çıxış yolunun ailəsinin öldürmək olduğunu düşündüyünü iddia ediblər. İlk dəfə məhkəmə qarşısına çıxanda bütün əməllərini etiraf edərək ağlayan Nikolas valideynlərini “pis niyyətli alkoqoliklər” adlandıırıb. Səlahiyyətli isə dostunun evindən qayıdarkən bir gecədə qətlə qərar verdiyini deyən Nikolasla razılaşmayıb. Ekspertlərin fikrincə, bu, planlaşdırılmış qətdir. Dostları da bildiriblər ki, Nikolas ailəsinin öldürəcəyini deyib, lakin onlar zarafat etdiyini və onun bu məsələdə ciddi olmadığını düşünüblər. Məhkəmə psixiatri Neil Blumberg isə qatilin cinayətini etiraf edərkən ailəsindən “zibil kimi” danışdığını vurğulayıb. Hazırda 30 yaşlı olan və 2031-ci ildə şərti azadlığa çıxmasını gözləyən Nikolas deyir ki, o, təkbəşinə nahar yeməyi və istədiyini etməyi səbrsizliklə gözləyir. Gənc yaşda bütün ailəsinin qətlə yetirərək qatilə çevrilən və illərdir həbsdə olan Nikolas bu yaxınlarda onlayn qələm yoldaşları axtardığı Write A Prisoner sosial şəbəkəsində profil yaradıb və çox şən görünən fotolarını əlavə edib. Gözləntiləri profilində açıqlayan gənc isti söhbət axtardığını və hər kəslə danışmağa ac olduğunu bildirib və bu açıqlamaları paylaşdı: “Təəvvür etdiyiniz kimi, həbsxana etibar edə biləcəyiniz insanlarla dolu deyil. Mən indi xırda şeylərdən həzz alıram və musiqi mütləq onlardan biridir. Mən burada həyat qurmaq üçün əlimdən gələni etmişəm. İnanılmaz dərəcədə şanslıyam. Mənə çox şey öyrədən və mənə çox sevən ailəm və dostlarım var. Onlar mənə qorxaq, qəzəbli və sınımış uşağdan kənara çıxmağa kömək etdilər. Sizdən xəbər almağı çox istərdim”. Ailəsinin gözünü qırpmadan öldürən Nikolasın bu qədər rahat və şən olmasının qərribə görünənlər isə bu cəhdi “ürpədicə” kimi şərh ediblər.

Təsisçi:

Sərdar Cəlalovlu

Baş redaktor:

Vüqar Məmmədov

Tel: 070 333 22 85

012 496 98 93

E-mail: vuqar-mt@mail.ru

Dizayner:

Seymur Həsənov

“Hürriyyət” qəzetinin internet ünvanı:

Hurriyyet.az

E-mail: hurriyyet@mail.ru

Tiraj: 2500

Redaksiyanın ünvanı:

AZ 1008, Bakı, akademik

Ələşrəf Əlizadə küçəsi, 31

Telefonlar: 496-10-72; 496-08-35

Lisenzianın qeydiyyat nömrəsi: V 165

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın

mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Redaksiyanın kompüter mərkəzində

yığılıb səhifələnilir və “Futbol+ servis”

mətbəəsində çap edilib.

Bu işarə altında dərc olunan yazılar reklam xarakterlidir.

Qəzet 1991-ci ildən çıxır.

TƏBRIK

ADP sədrinin Təşkilati məsələlər üzrə müavini Nizami Məmmədşadani 70 illik yubileyi münasibətilə partiyanın sədri Sərdar Cəlaloğlu və İdarə Heyəti təbrik edir. Təbrikdə deyilir:

Hörmətli Nizami bəy!

Sizin partiya sıralarında olduğunuz illər ərzində apardığınız çətin mübarizədən, prinsiplər və vətəndaş mövqeyinizdən bir addım da belə geri çəkilməməyiniz, həmişə mübarizənin ön cərgələrində olduğunuz Sizin siyasi əqidənizə sadıqlığınızın və yorulmaz mübariz olduğunuzun bariz nümunəsidir.

Sizin ADP-nin təşkilatlanmasında, partiyanın ideya və prinsiplərinin təbliğ edilməsində xüsusi xidmətləriniz var. Siz əsl demokrat kimi ölkəmizdə demokratik və ədalətli cəmiyyət quruculuğu istiqamətində ardıcıl fəaliyyət göstərdiyiniz dövr ərzində bütün məhrumiyyətlərə sinə gərmisiniz.

Ümid edirik ki, bundan sonra da haqq işi uğrunda mübarizədə bizimlə bir sırada olacaq, ölkəmizdə demokratiyanın formalaşması istiqamətində yorulmadan mübarizənizi davam etdirəcəksiniz. Bir daha Sizi 70 illik yubileyiniz münasibətilə təbrik edir, şəxsi həyatınızda və siyasi fəaliyyətinizdə uğurlar arzulayırıq.

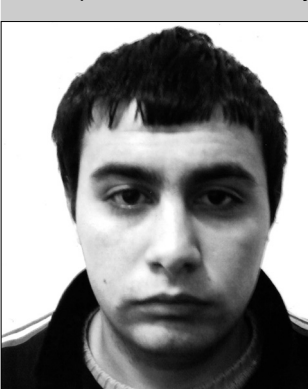
Bu təbrikə "Hurriyyet" in kollektivi də qatılır və Nizami bəyə uzun ömür, cənsağlığı və xoşbəxtlik arzulayır!

11 əvvəl baş verən cinayətin izi ilə...

Yüksək vəzifəli şəxslər tərəfindən himayə olunan şəxs, ağır cinayət törətməsinə baxmayaraq, nə üçün həbs olunmayıb?

Astara rayonu, Ərçivan kənd sakini Əliyev Muxtar Əli oğlu tərəfindən "Hurriyyet"ə şikayət məktubu daxil olub. O bildirir ki, 11 il əvvəl Bakı şəhərində yaxından tanıdığı şəxs tərəfindən bıçaqlanaraq ağır bədən xəsarəti alsa da, "vəzifəli şəxslər tərəfindən himayə olunan cinayətkar" indiyədək azadlıqdan məhrum edilməyib. M.Əliyevin sözlərinə görə,

21 noyabr 2011-ci ildə, gecə saatlarında Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, 3-cü mikrorayon, H.B.Əliyev küçəsi, 4 sayılı yaşayış binasının zirzəmisində yerləşən meyvə-tərəvəz satılan mağazada ona hücum edilib. Belə ki, yaxından tanıdığı şəxs həmin vaxt mağazada satıcı işləyən Əliyev Muxtar Əli oğlunun başından butulka və döş qəfəsindən isə bıçaqla vuraraq, ona ağır bədən xəsarəti yetirib.

"Məni öldürməyə cəhd edən şəxs Bəhramov Kamran Bəxtiyar oğludur. O, yüksək vəzifəli şəxslər tərəfindən himayə olunduğuna görə, bu günə qədər cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməyib", - deyir şikayətçi bildirir.

Dediynə görə, hadisədən sonra Bəhramov Kamran Bəxtiyar oğlunu öz əli ilə istintaqa təhvil verib və müstəntiqin iştirakı ilə üzleştirmə olub. Həmin vaxt müstəntiq ona Kamran Bəhramovun həbs olunacağını bildirirsə də, dediylə baş verməyib. Sonradan məlum olub ki, üzleşmə faktı rəsmiləşdirilməyib və istintaq cinayəti ört-basdır edib. Ən maraqlısı isə odur ki, istintaq, guya, "cinayət törədən şəxs və ya şəxslər müəyyən olunmadığını" bildirib və bu səbəbdən də belə qərara gəlinib ki, "işin icraatı təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilməli olan şəxs müəyyən olunana qədər dayandırılınsın".

Qeyd edək ki, Muxtar Əliyev həmin vaxtdan etibarən bütün müvafiq qurumlara müraciət etsə də, şikayətinin heç bir nəticəsi olmayıb. Onun sözlərindən belə aydın olur ki, bu işin arxasında ölkədə ciddi nüfuz sahibi olan şəxslərdən birinin yaxın adamı dayandığından, ona ağır xəsarət yetirən şəxsin həbsinə heç biri qurum qərar vermək istəmir.

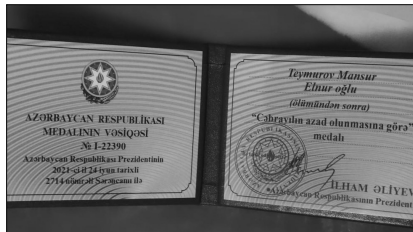
Hazırladı: KƏNAN

Redaksiyadan: Mövzu ilə bağlı daha geniş məlumat verəcəyik. Növbəti yazımızda biləcəksiniz ki, üstündən 11 il keçməsinə rəğmən, Əliyev Muxtar Əli oğluna ağır bədən xəsarəti yetirən, onu döş qəfəsindən bıçaqlayan Bəhramov Kamran Bəxtiyar oğlunun həbs olunmamasının arxasında hansı məmur və onun hansı yaxınları dayanır. Bizi izləyin.

Beyləqanda şəhid atasına qarşı hörmətsizlik

Həyat yoldaşı erməni olan, İcra Hakimiyyətində şöbə müdiri vəzifəsində çalışan şəxsin himayə etdiyi bələdiyyə sədri şəhid atasını intihara sövq edir...

Teymurov Elnur: "Yoldaşımla birlikdə Türkiyə səfirliyindən sığınacaq istəmişik, o da alınmazsa özümüzü şəhidimizin yanında yandırmaq həddinə gəlmişik"

Beyləqan rayon sakini, şəhid atası Teymurov Elnur İsmayıl oğlu tərəfindən "Hurriyyet" in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. O, qeyd edir ki, oğlu Teymurov Mansur müddətdən artıq xidmət edən hərbi qulluqçu olub və 44 günlük İkinci Qarabağ savaşında bir çox şücaətlər göstərərək, şəhidlik zirvəsinə yüksəlib və qəhrəmanlığına görə 6 medalla təltif edilib:

"İkinci oğlum hal-hazırda hərbi xidmətdədir. Özüm yoldaşımla birlikdə Türkiyə səfirliyindən sığınacaq istəmişik, o da alınmazsa özümüzü şəhidimizin yanında yandırmaq həddinə gəlmişik. Biz bu həddə çatdıran Beyləqan rayon İkinci Şahsevən kəndinin 23 illik bələdiyyə sədri olan Elbrus İbrahimov və onun havadarı, rayon İcra Hakimiyyətində şöbə müdiri vəzifəsində çalışan Allahverdiyev İslam Nuruş oğludur,

hansı ki, yoldaşı ermənidir. Rayon rəhbərliyi isə bu iki şəxsi dəstəkləyir və bizim intihar edib-etməməyimizin onların tutduğu kresloya aidiyyəti olmadığını söyləyirlər. Bizə bildirirlər ki, "sizin oğlunuzu biz göndərməmişik, kim göndərib o da sizinlə maraqlansın". Biz heç nə istəmirik, sadəcə olaraq bu dərəcədə aşağılanmağımıza və məmur özbaşınalığına dözməyərək, intihar həddinə gəlmişəm".

Bir şəhid atası kimi Elbrus İbrahimovun özü və övladları hərbi xidmətdə olmadığı halda, oğlu kənd icra nümayəndəsinə əvəz edir və şəxsən mənə bildirir ki, sən də öz oğlanlarını qoy-mazdın hərbi xidmətə, icra başçısı sən də övladlarına vəzifə verərdi. Mən bu haqsızlıqlara dözməyərək, intihar həddinə gəlmişəm".

Şəhid atası deyir ki, Beyləqanda yolun kənarında əkinə yararlı 1 hektara yaxın boş ərazi olub. Bələdiyyə sədrindən xahiş edib ki, həmin ərazinin 10-15 sotunu onu versin, orada şəhid başı salmaq, hər şəhidin adına bir meyvə ağacı əkək niyyətindədir. "Lakin həmin ərazini mənə vermədilər, o yeri götürüb başqa şəxsə verdilər, o da hamısını satdı. Satırdılarsa, mənə satardırlar, aparıb 1 hektarın hamısını iş ada-

mına satdırlar".

Əlbəttə, şəhid atasının bələdiyyə sədrinə etdiyi müraciətə müsbət cavab verilməməsinin və həmin ərazinin başqa şəxslərə satılmasının qanunsuz olub-olmaması araşdırılmalı mövzudur. Amma bizim diqqətimizi çəkən şəhid atasının Beyləqan İcra Hakimiyyətində şöbə müdiri vəzifəsində çalışan Allahverdiyev İslam Nuruş oğlunun həyat yoldaşının erməni olduğu haqda iddia-sıdır. Əslində, onun himayə etdiyi və yaxın adamı olduğu bildirilən bələdiyyə sədrinin də şəhid atasını aşağılaması heç də təsadüf deyil. Birincisi, necə ola bilər ki, arvadı erməni olan İslam Allahverdiyev Beyləqan rayon İcra Hakimiyyətində şöbə müdiri vəzifəsində təmsil olunur?! İkincisi, ermənilərlə qohum olan bir adamın erməniyə güllə atan, onu öldürən, Qarabağı azad edən şəhid atasına münasibəti başqa necə ola bilər?! Hər halda bu sualların cavabı rəsmi qurumlar tərəfindən araşdırılmalıdır...

Hazırladı: KƏNAN

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

"Müstəntiq deyib ki, direktoru sənə ayağına verməyəcəkdin ki..."

ADP İmişli rayon təşkilatı sədrinin qardaşını müstəntiq aldaraq, öz əleyhinə olan izahata imza atdırıb

və izaha ehtiyac duymuram, 6.4-cü maddədə aydın şəkildə yazılıb, yeni anonim deyil! Ən azı mənə dövlət edib izahat alına bilərdi.

Mənim yaşımlla hörmətli gənc rayon prokurorunun yaşı arasında ən azı 25-30 il fərq var! Mən öz rayonumun prokuroruna sonsuz hörmətimi də izah edirəm. Məqsədim başqadır. Əgər prokuror mənə bu cür cavab verirsə, onda vaxtı ilə bitirdiyim Xalq Təsərrüfatı İnstitutunun məzununu və aspirantı olaraq DOST Mərkəzində fəhlə kimi işlədiyim, hər ay mənim tabelimə barmaq qoyub məni çörəklə imtahana çəkmək istəyən rayon Komunal Təsərrüfatı İdarəsinin reisi və ya İcra Hakimiyyətinin başçısı və onun işçiləri mənə yaxşı ki, fiziki işgencələrə məruz qoymurlar.

Qardaşım Mirzəlinin əlillik dərəcəsini elektron sisteme düzgün (məktub mündədir) yerləşdirməyənlərin "fəaliyyəti"nin nəticəsidir ki, bir ildir ona süpürgəçi işini vermirlər, təhqir edirlər,

daha ağır xəstəliyə düşər ediblər. O Mirzəli ki, 17 ildir seçki məntəqələrinin birində həlledici səs hüquqlu üzv və katibdir, seçkilərin şəffaf və obyektiv keçirilməsinə nail olanlardan birisidir.

TƏBİB və Tibbi Sığorta rəhbərləri onun şikayətini bu qanunun 7.13-cü maddəsinə pozaraq İmişli MRX-nın direktoru Azər Kazımova göndərirlər, o da hüquqşünası Rafiq Qazaxlı adlı keçmiş müstəntiqi vasitəsilə onu aldadıb izahat yazıb, "sənə xeyrinədir" deyərək oxumadan imza atdırıb. Qardaşım sonradan soruşanda ki, "niyə belə etməsən?", o da "mən direktoru sənə ayağına verməyəcəkdin ki...", - deyib.

İmişli Spirit zavodu, "Kral" şadlıq sarayının, fermalar, istixanalar sahibi indi "Azərişiq" İmişli regional idarəsi rəisinin 1-ci müavini Saleh Səmədov 2017-ci ildə mənə 147-ci maddə ilə 5 ay azadlıqdan məhrum etdirib. 5 ildir ki, mənə hələ də İmişli Məhkəməsinə süründürür. Əllərimdə faktlar olsa da İmişli Məhkəməsi Salehi müdafiə edir.

Sonda xahiş edirəm, mənim bu ərizəmi qərəzli, özümün və qardaşlarımla müdafiəsi xüsusunda qəbul etməyin! Mən artıq 65 yaşın içindəyəm. Taleyimlə barışmaq məcburiyyətindəyəm. Amma faktlar amansız olur. Xahiş edirəm, qaldırdığım məsələlərin tam və obyektiv araşdırılmasına göstəriş verin".

Hazırladı: RƏŞAD

Ötən həftə sosial şəbəkədə maraqlı bir statusla qarşılaşdım. Belə ki, tanınmış jurnalistlərdən biri özünün "Facebook" səhifəsində Dövlət Turizm Agentliyinin (DTA) sədri Fuad Nağıyevin, özünün təbircinə desək, "ilin-günün bu vaxtı" Covid-ə yoluxduğu haqda açıqlama verdi. Əlbəttə, Fuad Nağıyevin hansısa xəstəliyə yoluxması maraqlı bir hadisə deyil, bu, hər kəsin başına gələ bilər. Amma DTA rəhbərinin bu xəstəliyə yoluxmasından necə və hansı şəraitdə xəbərdar olması, həmçinin bütün "önləyici tədbirlərə" rəğmən, yenə də bu virusa yoluxması kifayət qədər düşündürücüdür. Hansı ki, həmkarım da məhz bu haqda yazır:

"Deyilənə görə, o, bunu (Covid-ə yoluxduğunu - müəl.) araq içərkən dad hiss etmədiyindən anlayıb. Dərhal bir qədər də süzdürüb, "do dna" vurub, üstündən bir göyçə dişləyib, görüb yox e, dad nə gəzir?! "Atalar üçdən deyib" prinsipi ilə birini də süzdürüb, gözünü yumub başına çəkib, deyib, "net" balam, alınmır - "kartinka" var, dad yox. Sonra qızdırma başlayıb. PSR, o yan-bu yan, Covid təsdiqlənib. "Müdür"i aparıb bağda təcrid eləyiblər, yanına ancaq sürücü və tibb bacıları gedə bilirlər.

Bu məşum olaydan sonra bütün agentlik, Fuad Nağıyevi tanıyan-bilən baş sındırır ki, necə olub, spirtin Covidi nisbətən dəf etməsi üzrə dünya alimlərinin tövsiyələrini ciddi şəkildə nəzərə alaraq, bədənini damarlarının içinə qədər mütəmadi spirtləyən Fuad Nağıyev bu virusa yoluxub?

Yoluxub, Allah şəfa versin. Ehtiyat elədiyim odur ki, Turizm Agentliyi rəhbərinin xəstəliyini əsas götürərək, Pirqulunun, Göygölün, Qaxın qapılarını turistlərin üzünə bağlayalar".

Sədrin içki həvəsi

Doğrusu, jurnalistin bu statusu xeyli marağıma səbəb oldu. Doğrudan, DTA-da olan tanışlarımdan biri ilə əlaqə yaradıb, bu məsələ ilə bağlı ətraflı məlumat əldə etməyə çalışdım. Onunla söhbətimdə məlum oldu ki, həqiqətən də Fuad Nağıyevin spirtli içkilərə həvəsi böyükdür. Onu yaxından tanıyanlar deyir ki, agentlik rəhbəri içki masasına oturdumu, onu oradan qaldırmaq çətin məsələdir, ayaqları sözüne baxmayanadək içəcək, yekunda isə sürücüsünün və ya masa yol-

Azərbaycan turizmində

"Fatik" böhranı

Və yaxud "adı var, özü yox" sədrlə turizm sektorunu inkişaf etdirmək mümkündürmü?

Azadə Hüseynova

daşlarından ayıq olanların dəstəyi ilə maşına salıb evinə göndərəcəklər. İddia olunur ki, bu vəziyyət demək olar, hər gecə təkrar olunduğundan cənab Nağıyev işə adəti üzrə nahardan sonra gəlir. Katibəsinin gətirdiyi bir-iki fincan tünd qəhvəni başına çəkəndən sonra "paxmel"dən ayılan cənab sədrin yadına düşür ki, yenə də axşamdan günün birinci yarısına təyin olunan rəsmi və ya qeyri-rəsmi görüşləri yaddan çıxarıb. Odur ki, dərhal görüş verdiyi adamlarla əlaqə saxlayıb yarı rus, yarı Azərbaycan türkcəsində üzrxahlıq edir, görüşün zamanını dəyişir. Təbii ki, təxirə salınan görüşün reallaşması da DTA rəhbərinin axşam nə qədər içəcəyinə bağlıdır. Əgər "doza" "gündəlik təlabat"dən artıq olacaqsə, ikinci dəfə təyin olunan görüş də baş tutmaya bilər...

Bir haşiyə də çıxım ki, DTA-da Fuad Nağıyevin ingiliscə də mükəmməl danışdığını deyirlər. Nə qədər olmasa

Florian Zengstsmitt

da, şəxsi anketində 1998-ci ildə İngiltərənin Birmingem Universitetində Avropa Şurasının İnsan Hüquqları üzrə hüquq və təcrübə proqramında təhsil aldığı yazılır. Amma onun indiyədək əcnəbi qonaqlarla ingilis dilində danışdığını nə görə, nə də eşidən olub.

Turizm sektorunun əhəmiyyəti

Dəyərli oxucularımıza bəlli olduğu kimi, qeyri-neft sektorunun inkişafında turizmin böyük yeri var. Heç də təsadüfi deyil ki, dövlətimiz son illər bu sahəyə böyük maraq göstərdiyindən, turizmi inkişaf etdirmək məqsədilə hər il büdcədən külli miqdarda vəsait ayrılır. Lakin çox təəssüflə qeyd olunmalıdır ki, Dövlət Turizm Agentliyi rəhbərinin başı "daxili orqanlarını spirtləməyə" qarışdığından rəhbərlik etdiyi sahədə olub-bitenlərdən tamamilə xəbərsizdir. Belə görünür ki, cənab Nağıyev öz səlahiyyətlərini qeyri-

rəsmi olaraq müavini Azadə xanım Hüseynovaya və DTA-nın Baş müşaviri Avstriya vətəndaşı Florian Zengstsmittə həvalə etdiyindən, onların və digər rəsmi şəxslərin rəhbəri layiqincə əvəz edəcəklərinə arxayındır. Ona görə də, hər gün işə nahardan sonra gəlib, iş saatının bitməsinə gözləmədən kabinetini tərk etməsini normal hesab edir. Deyir, sədr sıradan bir işçi deyil ki, hər gün səhər saat 9:00-da işdə olub, axşam 18:00-da evinə getsin.

dikdə, mənbə bildirir ki, DTA rəhbəri son vaxtlar ciddi şəkildə "ulduz xəstəliyi"yə yoluxub. Doğrudur, bu "xəstəlik" onu Covid-19 kimi yorğan-döşəyə salmayıb, amma axır zamanlar yaxın ətrafı DTA rəhbərinin qərribə hərəkətləri ilə bağlı əməli-başlı narahat olmağa başlayıblar. Məsələn, istər ötən ay İslam Əməkdaşlığı Təşkilatının Turizm Nazirlərinin Bakıda keçirilən 11-ci konfransı, istər də həmin ərəfədə Şuşaya səfər zamanı Fuad Nağıyevin yeri gəldi-gəlmədi özünü kamera-

Amma insaf naminə onu da deməliyəm ki, cənab Nağıyev işə gecikməyi adət etsə də, qonaqlıqlara, içki məclislərinə vaxtında, hətta hər kəsdən bir qədər də tez gəlir. Rəsmi tədbirlər zamanı isə özünü "gözə soxmağı" çox sevir, xüsusən də kameraların önündə. Bu haqda az sonra.

Florian Zengstsmitt kimdir?

Məlumat üçün bildirək ki, Avstriya vətəndaşı Florian Zengstsmitt DTA-nın Baş müşaviri və qurumun nəzdindəki Turizm Bürosunun rəhbəri olsa da, agentliyi o və qurumun digər məsul əməkdaşları idarə edir. Ümumiyyətlə, Florian Zengstsmitt turizm sahəsində böyük potensialı olan, bir çox inkişaf etmiş ölkələrlə geniş əlaqələrə malik, təcrübəli və müasir baxışlı şəxsdir. Bu sahədə bir çox uğurlu ideyaların müəllifidir. Necə deyirlər, çalışır ki, işini almansayağı ortaya qoysun. Odur ki, agentliyin əsas işi, rəsmi rəhbəri Fuad Nağıyev istisna olmaqla, Florian Zengstsmitt və qurumun digər rəhbər şəxslərinin üzərinə düşür.

Fuad Nağıyevin "ulduz xəstəliyi"

Fuad Nağıyevin rəsmi tədbirlərdə özünü "gözə soxmağı" sevdiyi haqda deyilənlərə gəl-

lərin önünə atması, öncədən onu çəkmələri ilə bağlı operatorlara tapşırıq verməsi heç də vəzifəsinə yaraşan bir hərəkət kimi qəbul edilməyib.

Bütün qonaqlar məscidə daxil oldu, Nağıyev isə...

Onu da dəyərli oxucularımızın diqqətinə çatdırmaq ki, Fuad Nağıyevlə bağlı daha qərribə bir hadisə Heydər Məscidində namaz qılınması zamanı yaşanıb. Belə ki, hər kəs məscidə daxil olub ibadətə məşğul olarkən DTA sədri tənha şəkildə məscidin qarşısında dayanıb. Onun bu vəziyyətini görə yaxın çevrəsi hələ də cavab tapa bilmir ki, həmin vaxt agentlik rəhbərinin ibadətə məşğul olmasına nə mane olub: hər axşam "vurduğu" içkilər, namaz qıla bilməməsi, yaxud hansısa başqa səbəb?

Sonda onu da deyək ki, DTA-dakı mənbəmlə söhbət zamanı yaxınlarının agentlik rəhbərini "Fatik" deyə çağırdığını da öyrəndik. Maraqlıdır ki, Azərbaycanda qeyri-neft sahəsinin inkişafı ilə bağlı ən çox sərmayə qoyulan və gələcəyinə böyük ümidlə yanaşılan turizm sektoruna "Fatik" kimi bir şəxsin rəhbərlik etməsi ilə istənilən nəticə əldə etmək mümkün olacaqmı?! Hər halda bu sual haqda ciddi düşünməyə dəyər.

KƏNAN

Allahverdi Eminov

Replika

“Kabab tüstüsündə boğulan şəhər”

Və ya Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısına xatırlatma

II yazı

Binəqədi ərazisində - Mir Cəlal və Cavadxan küçələrinin ortasında məşhur “Zey-tun bağı” bir tərəfi akademik Zərifə Əliyeva parkına söykənir. Bu ərazini saat 6-dan sonra gəzməyi heç bir insana arzu etməzdim, o cümlədən, icra başçısına da. Çünki nə qədər möhtəşəm kabinetində oturub, ehtiyac yoxdur kabab tüstüsündə “boğula”, öskürək tuta.

O, Binəqədi RİH-nin başçısı təyin olunanda sevinənlərdən biri də məndim. Özündən əvvəlki icra başçıları Zeytun bağındakı şadlıq evlərinin, kafələrin, kababxanaların inkişafına münbit şərait yaratdılar və “sağ - salamat” çıxıb getdilər! İşləri avand olsun. 9-cu mikrorayonun aşağı və yuxarı hissəsində yaşayan minlərlə insanı kabab tüstüsündə qoyub getdilər.

Mətləbə qayıdıram: Məqalədə Zeytun bağında göbək kimi “bitən” kababxanalardan ətrafı bürüyən kəskin və qıcıqlandırıcı tüstü - qoxuya laqeydlik göstərən “Hurriyyet”in may ayı sayında dərc olunan məqaləyə etinasızlıq, saymazlıq göstərən Elxan Allahverdiyevin mövqeyi anlaşılmazdır. Görünür, icra başçısı ya qəzet oxumur, ya da ki, ölkə Prezidentinin humanist çağırışına əhəmiyyət vermir. Prezident cənab İlham Əliyevin: “Bakı şəhər icra hakimiyyəti və bütün rayon icra hakimiyyətləri vətəndaşlara böyük diqqətlə yanaşmalıdır” sözlərinin E. Allahverdiyevə heç bir aidiyyəti yoxdur, - belə nəticə çıxarmağa haqqımız çatır. Yoxsa Prezidentin: “... rayon icra hakimiyyətinin nümayəndələri kabinetlərdə oturub kağızlara baxmaq yox, bütün rayonlarda vətəndaşlarla görüşməlidirlər, bəzi hallarda vətəndaşları narahat edən problemlərə reaksiya verilmir”...

Bu iqtibası Binəqədi RİH-nin başçısı oxuyacaqmı? - sualı üzərində xeyli düşündüm. Adətən, tənqidi məqalələri vəzifəli məmurlar ya oxumurlar, ya da gərəksiz yazı hesab edirlər.

Hələlik məqaləyə reaksiya verilmir, susmağa üstünlük verilir, Zeytun bağında yurd - yuva salan şadlıq evləri, kababxanalar öz işində davamlı olub, vətəndaşları tüstü - qoxuya “qonaq” edirlər. O vaxtadan Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Elxan Allahverdiyev tutduğu məsul vəzifənin məsuliyyətinə cavabdehlik daşıyır.

P.S. Məqalənin ayağı düşərli oldu: Zeytun bağında üç çoxmərtəbəli (18-20 arasındakı) binanın ortasında yeni kababxana istifadəyə verildi. Görəsən, bundan icra başçısının xəbəri varmı?!

06.07.2022

Xəbər verildiyi kimi, Səfər Məmməd oğlu Mehdiyev Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri vəzifəsindən azad edilib. Hurriyyet.az xəbər verir ki, bununla bağlı Prezident İlham Əliyev iyulun 16-da sərəncam imzalayıb.

49 yaşlı Səfər Mehdiyev (o, 1973-ci il Naxçıvan Muxtar Respublikası, Babək rayonunun Nehrəm kəndində doğulub) 2018-ci ildən Azərbaycan Respublikası Gömrük Komitəsinin sədri idi.

Xatırladaq ki, Dövlət Təhlükəsizlik Xidməti bir gün əvvəl-iyulun 15-də Dövlət Gömrük Komitəsinin dörd vəzifəli şəxsinin saxlanılması haqqında məlumat yayıb. Bunlardan biri gömrük generalı, Komitənin Əməliyyat-İstintaq Baş İdarəsinin

Səfər Mehdiyevin səlahiyyətləri Şahin Bağirova həvalə edildi

O, DGK-nin sədri təyin olunanadək həmin vəzifəni icra edəcək

reisi Məsum Rəsulovdur.

Digər saxlanılanlar Komitə yanında “Azərterminalkompleks” birliyinin direktoru Ehtiram Xəlilov, Komitənin Enerji Resursları və Dəniz Nəqliyyatında Baş Gömrük İdarəsinin rəis müavini Rəşad Babayev və Gömrük Tariflərinin Tənzimlənməsi və Ödənişlər Baş İdarəsinin Yol vergiləri və icazə blanklarına nəzarət şöbəsinin reisi Şükür Səfərovdur.

Rəsmi məlumata görə, Məsum Rəsulov müsadirə edilmiş siqaret məhsullarını hərbi qulluqçulara paylanılması üçün Müdafiə Nazirliyinin aidiyyəti struktur bölmələrinə deyil, əməkdaşına təhvil verib. Bununla da külli miqdarda siqaret məhsullarının təyinatı üzrə çatdırılmaması nəticəsində dövlətin qanunla qorunan mənafələrinə mühüm zərər vurulduğu bildirilir.

Komitənin adı çəkilən digər vəzifəli şəxsləri vasitəsilə “Azərterminalkompleks” Birliyi tərəfindən hüquqi xidmət, reklam işləri və başqa xidmətlərin göstərilməsi adı altında çox sayda şirkətin hesabına köçürülən külli miqdarda dövlət büdcəsi vəsaitini mənimsəməsinə əsaslı şübhələr müəyyən olunub.

Qeyd edək ki, prezidentin digər sərəncamı ilə Şahin Soltan oğlu Bağirov Dövlət Gömrük Komitəsi sədrinin birinci müavini təyin edilib. DGK-nin sədri təyin olunanadək həmin vəzifənin müvəqqəti icrası Ş. Bağirova həvalə edilib.

Şahin Bağirov 12 yanvar 1965-ci ildə anadan olan Şahin Bağirov 1986-cı ildə Voronej Dövlət Universitetinin İqtisadiyyat fakültəsini bitirdikdən sonra Azərbaycan Respublikasının Aqrar Sənaye

Kompleks sistemində çalışıb.

1992-ci ildən gömrük orqanlarında fəaliyyətə başlamış və Bakı Baş Gömrük İdarəsinin inspektoru, “Əli-Bayramlı” gömrük postunun reisi, Gömrük Nəzarətinin Təşkili Baş İdarəsində, Daxili Təhlükəsizlik İdarəsində, Gömrük Nəzarətinin Təşkili Baş İdarəsinin rəis müavini və sonradan həmin idarənin reisi vəzifəsində çalışıb.

Şahin Bağirov 2003-cü ildə Rusiya Gömrük Akademiyasının “Gömrük işi” fakültəsini bitirib və 2004-cü ildə həmin akademiyanın aspiranturasını bitirərək iqtisad elmləri namizədi dərəcəsinə yiyələnib.

2010-cu ildə Azərbaycan Respublikasının iqtisadi mənafələrinin qorunmasında xidmətlərinə və gömrük orqanlarında səmərəli fəaliyyətlərinə görə Prezidenti tərəfindən “Dövlət qulluğunda fərqlənməyə görə” medalı ilə təltif edilib.

2012-ci ildə Azərbaycan Respublikasında dövlət qulluğunda səmərəli fəaliyyətinə görə 3-cü dərəcəli “Vətənə xidmətə görə” ordeni alıb.

2014-cü il fevralın 3-də prezidentin müavfiq sərəncamı ilə ona gömrük xidməti general-leytenantı rütbəsi verilib.

2014-cü ilin yanvar ayından Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsinin sədrinin müavini vəzifəsinə təyin olunub.

2014-cü il fevralın 3-də prezidentin müavfiq sərəncamı ilə ona gömrük xidməti general-leytenantı rütbəsi verilib.

Ş. Bağirov DGK sədrinin birinci müavini təyin olunanadək Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətində çalışıb.

Onu da qeyd edək ki, Prezidenti Administrasiyasının rəhbəri Samir Nuriyev Döv-

lət Gömrük Komitəsi sədrinin birinci müavini vəzifəsinə təyin olunan, DGK-nin sədri vəzifəsi həvalə edilən Şahin Bağirovu dünən komitənin kollektivinə təqdim edib.

Samir Nuriyev Azərbaycan Respublikası Prezidentinin rəhbərliyi altında dövlət idarəetməsinin bütün sahələrində köklü islahatların aparıldığını vurğulayıb. Qeyd edib ki, islahatların əsas məqsədi idarəetməni daha da təkmilləşdirmək, dövlət orqanlarının fəaliyyətində şəffaflığa nail olmaq və vətəndaş məmnunluğunu təmin etməkdən ibarətdir. Samir Nuriyev dövlətimizin başçısının gömrük orqanlarının qarşısına qoyulmuş vəzifələrin icrası ilə bağlı tapşırıqlarını kollektivin diqqətinə çatdırıb.

Dövlət Gömrük Komitəsi sədrinin birinci müavini, Dövlət Gömrük Komitəsi sədrinin vəzifələrini icra edən Şahin Bağirov göstərilən yüksək etimada görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə minnətdarlığını ifadə edib. Şahin Bağirov gömrük xidmətində çalışan həmkarları ilə birlikdə dövlətimizin başçısının etimadını doğrultmaq üçün bütün imkanlarını səfərbər edəcəyini və gömrük orqanlarının fəaliyyətində keyfiyyət dəyişikliyinə nail olmaqdan ötrü səylə çalışacağını vurğulayıb.

Yeri gəlmişkən, dünən Dövlət Gömrük Komitəsi (DGK) haqqında Əsasnamədə də dəyişiklik edilib.

Hurriyyet.az xəbər verir ki, bununla bağlı Prezident İlham Əliyev fərman imzalayıb. Fərmana əsasən, Dövlət Gömrük Komitəsində birinci müavin postunun sayı birdən ikiyə qaldırılıb.

Beləliklə, DGK sədrinin bir birinci müavini və dörd müavini var.

Hazırladı: KƏNAN

Məktəblini döyən icra başçısının müavini işdən çıxarıldı

Lənkəran İcra Hakimiyyəti başçısının müavini vəzifəsindən uzaqlaşdırılıb. Məlumatla görə, Rəsilə Arıfqızı İcra Hakimiyyəti başçısının müavini - İctimai-siyasi və humanitar məsələlər şöbəsinin müdiri vəzifəsindən azad olunub.

Qeyd edək ki, Lənkəran İcra Hakimiyyətinin başçısının müavini Rəsilə Əliyeva və 4 saylı orta məktəbin direktoru Yeganə Əsgərova tərəfindən 9-cu sinif şagirdi Camalova Aliyə Samir qızının döyülməsi barədə məlumat yayılıb.

Artıq fakt təsdiqlənib. Baş Prokurorluqda bununla bağlı cinayət işi başlanılıb.

2022-ci ilin dövlət büdcəsində işğaldan azad edilmiş ərazilərdə bərpa və yenidənqurma işləri üçün 2 milyard 400 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdu. May ayının sonuna olan məlumata əsasən, Nazirlər Kabinetinin 2021-ci il üzrə hesabatında qeyd edilirdi ki, dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitlərin 99 faizi xərclənib.

2.4 milyard manat nəzərdə tutulsa da hökumətin hesabatında qeyd edilir ki, ərazilərin bərpasına 2 milyard 178 milyon 400 min manat sərf edilib.

Bir il sonra - cari ildə də Qarabağda bərpa işlərinə təxminən eyni məbləğdə 2.2 milyard manat vəsait ayrılıb. Üstəlik, may ayında Milli Məclisə "Dövlət büdcəsinə dəyişiklik edilməsi haqqında" qanuna əlavələr təklif edilib. Dəyişikliklə nəzərdə tutulan vəsaitlər 2 milyard 670 milyon manata qədər artırılıb.

Lakin bu, heç də ayrılan vəsaitlərin hamısı demək deyil. İşğaldan azad edilən ərazilərə yalnız dövlət büdcəsindən deyil, Prezidentin Ehtiyat Fondundan və Qarabağ Dirçəliş Fondundan da vəsaitlər ayrılıb. Lakin bu vəsaitlərin həcmi barədə rəsmi açıqlamalar əldə etmək mümkün olmadı.

"Hürriyyət"in apardığı araşdırmalar zamanı ayrılan vəsaitlərin hansı şirkətlərə, hansı şərtlər altında verildiyinə dair məlumatlara çatmaq mümkün olmasa da, tenderlərdə qalib gələn şəxs və şirkətlərin kimlərə məxsus olması çox ciddi məqamlardan xəbərr verir.

Bərpa proseslərində ayrılan vəsaitlər bir qayda olaraq dövlət qurumları tərəfindən sifariş edilsə də, icraçılar haqqında məlumatlar ictimayyettən gizli saxlanılır.

Kifayət qədər ciddi məqamlardan biri də odur ki, sifarişçi qismində çıxış edən büdcə təşkilatları və dövlətin ayırdığı investisiyalarla bağlı ortada şübhələr var.

Belə dövlət vəsaitlərinin istifadəsi isə birbaşa olaraq dövlət başçısının sərəncamındadır. Araşdırmalar onu göstərir ki, yalnız 2021-ci ildə prezident 73 belə sərəncam imzalayıb. İşğaldan azad edilən ərazilərdə bərpa işlərinin həyata keçirilməsinə isə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə məsələnin mərkəzləşdirilmiş qaydada həlli ilə məşğul olan Əlaqələndirmə Qərargahı nəzarət edir.

Hazırda Qarabağda irili-xırdalı 100-dən çox layihə icra edilir. Bu layihələrdən Füzuli Hava Limanı artıq başa çatdırılıb. Zəngilan rayonu ərazisində "Ağalı-1", "Ağalı-2" ağıllı kənd layihələri yekunlaşmaq üzrədir. "Güləbirt", "Suqovşan-1", "Suqovşan-2", "Kəlbəcər-1" kiçik su elektrik stansiyasının artıq açılışı baş tutub. Füzuli rayonunda Dövlətyarlı ağıllı kənd layihəsinin əsası qoyulub. Bütün bunlarla yanaşı, icra edilmiş və hazırda icra olunmaqda olan layihələrlə bağlı ayrılan vəsaitlərin hansı şirkətlərə, nə qədər həcmə verilməsinə ortaya çıxarmaq mümkün deyil.

"Hürriyyət"ə rəsmi qaynaqlar-

Qarabağda milyardları hansı məmurların qohumları xərcləyir?

"Hürriyyət"in apardığı araşdırma nəticəsində ortaya şok faktlar çıxdı...

dan məlum olan yalnız odur ki, tikinti-quraşdırma işlərinə ayrılan 1 milyard 954 milyon 500 min manat ümumi olaraq hansı istiqamətlərə sərf edilib. Bu vəsaitlərdən 667 milyon 754 min manatı, yəni 34.16 faizi Füzuli rayonunda xərclənib. Bura əsasən Füzuli Beynəlxalq Hava Limanına ayrılan vəsaitlər daxildir. Digər vəsaitlər isə infrastruktur xərclərinə sərf edilib. 2021-ci ildə büdcədən ayrılan vəsaitlərin 284 milyon 487 min manatı və ya 14.55 faizi Şuşa şəhərinə və ətraf qəsəbələrə xərclənib. Bu və-

saitlərdən 224 milyon 369 milyon manatı və ya 11.57 faizi Cəbrayıl rayonunda xərclənib.

Ötən il büdcə xərclərindən 214 milyon 471 milyon manatı və ya 10.97 faizi Zəngilan rayonunda xərclənib.

192 milyon 808 min manat Kəlbəcər rayonunda xərclənib. Bu da həmin ildə işğaldan azad edilən ərazilərin bərpası üçün nəzərdə tutulan vəsaitlərin 9.86 faizi deməkdir. Ağdam rayonunda bərpa işlərinə isə daha az vəsait sərf edilib. Büdcədə nəzərdə tutulan vəsaitlərin 142 milyon 623 min manatı və ya cəmi 7.29 faizi bu rayonda xərclənib.

Laçın rayonunda isə bərpa-quraşdırma işlərinə 118 milyon 13 min manat vəsait xərclənib. Yəni

ümumi xərclənən vəsaitlərin cəmi 6.03%-i həcmində.

110 milyon 26 min manat Qubadlı rayonunda xərclənib (5.62 %).

İşğaldan azad edilən ərazilər arasında ən çox vəsait məhz Füzuli rayonu ərazisinə düşür. Bunlar Füzuli Hava Limanı və "Zəfər" Yolu layihələridir. Lakin biz bu meqa layihələr üçün xərclənən vəsaitlərin ayrı-ayrılıqda nə qədər olmasına dair rəsmi qaynaqlarda heç bir informasiyaya rast gəlmirik.

2021-ci ilin yanvar ayında inşasına başlanan Füzuli Beynəlxalq Hava Limanında 8 ay iş davam edib. Tikintidə Azərbaycan və Türkiyə şirkətləri iştirak edib. Bu barədə də rəsmi informasiyalar ol-

masa da ümumi təqdimatlardan belə qənaətə gəlmək olar. Ümumiyyətlə, dövlət satınalmalarına dair rəsmi qaynaqlarda bu meqa layihənin reallaşdırılmasında iştirak edən, tenderin qalibi olan şirkətlər haqqında informasiyaya rast gəlmək mümkün deyil. Bizə məlum olan odur ki, hava limanının inşası üzrə sifarişçi qismində "Azərbaycan Hava Yolları" Qapalı Tipli Səhmdar Cəmiyyəti cavabdehlik daşıyır. Lakin AZAL ictimayyyətə kifayət qədər qapalı olduğundan, tender və qaliblər haqqında heç bir informasiya verilmir. Nəticədə də ortaya kifayət qədər ciddi şübhələrlə dolu suallar çıxmış olur.

Araşdırmalar zamanı məlum olur ki, Füzuli Hava Limanının inşası layihəsinə start verilmə ərəfəsində Azərbaycan İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti tərəfindən 35 milyon manatlıq kapital ilə "Füzuli Airport" MMC adı ilə şirkət qeydiyyatdan keçib. "Füzuli Airport" MMC-nin qeydiyyatdan keçdiyi ünvan AZAL rəhbəri Cahangir Əsgərova məxsus olan "Silk Way Holding" ilə eynidir. Araşdırmalara əsasən, Füzuli Hava limanında eniş enmə zolağının inşasını "Azvirt" MMC həyata keçirib. Eyni zamanda hava limanında inzibati binanın daxi-

li tamamilə işlərini AED Group (Azaruodecor LLC) həyata keçirib. Adları çəkilən hər iki şirkət azad edilmiş ərazilərdə Zəngilan Hava Limanının da tikintisində iştirak edirlər.

Füzuli Hava Limanının tikintisində izolyasiya işlərinə SİKA şirkəti cəlb edilib. Məhz SİKA-nin izolyasiya işlərində iştirakı ilə bağlı hər hansı bir rəsmi tender həyata keçirilmədiyindən, şirkətin hansı məbləğdə vəsait əldə etdiyi məlum deyil.

Hava limanında istifadə edilən elektrik məhsulları və kabellərin təchizatını "Baku Cable Goknur LTD" həyata keçirib. "Baku Cable Goknur LTD" şirkətinin rəhbəri "A-

zərənəri" ASC-nin rəhbəri Balababa Rzayevin qardaşı Emin Rzayevdir. Füzuli Hava Limanında kanalizasiya xətlərinin, drenaj xətlərinin, kabel qoruma xətlərinin borularını "Azertexnolayn" istehsal edir. Bu şirkət "Azəravtoyol"un sifarişçi ilə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 20-dən çox tenderin qalibi olub. Füzuli Hava limanında tikinti işlərini həyata keçirən şirkətlərdən biri də "ASG Constriction" şirkətidir. Bu şirkət AZAL-ın layihələrini də idarə edir. Hazırda Zəngilanda Hava Limanının inşasına da cəlb edilib.

Qarabağda ikinci böyük layihənin sifarişçisi Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi. Nazirliyin layihələrini "As Group Investment" şirkəti icra edir. Bu şirkətin təsisçisi də Şahin Mövsümovdur. Şahin Mövsümov Azərbaycan Prezidenti Şahmar Mövsümovun qardaşıdır.

Nazirlər Kabinetinin 2021-ci il üzrə büdcə icmal hesabatına əsasən, Qarabağda yolların inşa edilməsinə 1 milyard 590 milyon manat vəsait xərclənib.

"Azərbaycan Avtomobil Yolları" Dövlət Agentliyindən verilən açıqlamaya əsasən, işğaldan azad edilən ərazilərdə ümumi uzunluğu 1516 km olan 15 avtomobil yolu inşa olunub. Həmçinin, Laçın rayonu ərazisində Qorçu avtomobil yolunda partlatma, yamac açma və sair işlər də görülüb.

İşğaldan azad edilən ərazilərdə 23 enerji obyektinin inşasına başlanılıb. Bu tikinti işlərində iştirak edən "CBS" QSC "Azərənəri"nin prezidenti Balababa Rzayevin oğlu Fuad Rzayevdir. Digər icraçı şirkət "Bakielektro" ASC-nin rəhbəri Balababa Rzayevin qardaşı Emin Rzayevdir. Kəlbəcər üzrə keçirilən tenderdə qalib olan "Farcon" MMC Balababa Rzayevin kürəkəni Fərid Fərhadzadəyə məxsusdur. Qarabağda tenderlərin qalibi olan "Electro Industries" şirkətinin rəhbəri isə icbari Sığorta Bürosunun rəhbəri Rəşad Əhmədovun qardaşı Aqşin Əhmədovdur. Qeyd edək ki, "Azconstruction"un ilk təsisçisi Rəşad Əhmədovun atası Bayram Əhmədov olub.

"Hürriyyət"

“AKKORD”çular “Magna Trans”a qazdıqları “quyu”ya özləri düşüblər?

Rəsmi qurumların onları himayə etməsi dövlət büdcəsinə zərbə deyilmi?

Mətbuatda getmiş əvvəlki yazılarda Qarabağ Mühəribəsi iştirakçısı, sahibkar Ağasəf İsmayilovun təsis etmiş olduğu “Magna Trans” MMC-nin 79 ədəd avtobusunu saxta yolla sataraq pulların mənimsənilməsinin, digər əmlakının talanmasının, sərnişindəşmadan gündəlik nəğd yolla yığılan külli miqdarda pul vəsaitinin hesabından, o cümlədən vergidən gizlənilməsinin “AKKORD” şirkətinin keçmiş direktoru Bühran Həmidovun başçılıq etdiyi mütəşəkkil dəstə üzvləri tərəfindən edilməsi və həmin qanunazidd əməllərin bu günlərdə də davam etdirildiyi bildirilmişdi.

Həmin faktlarla bağlı araşdırmaların davamını təqdim edirik.

2020-ci ildə sahibkar Ağasəf İsmayilova məlum olur ki, “Magna Trans” MMC-nin 213 sayılı marşrut xətti avtobuslar qarışıq satılıb.

Bir az əvvələ gedərək bildirik ki, 2020-ci ildə ilk olaraq edilmiş rəsmi sorğulardan məlum olur ki, 7 ədəd təzə “DAEWOO” markalı avtobus Məmmədov Anar Hüseyn oğlunun adına, 14 ədəd müxtəlif markalı avtobuslar isə bir neçə şəxsin adına saxta yolla sənədləşdirilib. Hər biri orta hesabla 110.000 ABŞ dollarına alınmış avtobus 2-3 il istismar edildikdən sonra, guya, orta hesabla 30-35 min manata, yəni 20.000 ABŞ dollarına satılıb. “Satış”dan əldə edilmiş pul vəsaiti isə oğurlanaraq mənimsənilib.

“Satılmış” bütün avtobuslar elə əvvəlki qaydada “Magna Trans” MMC-nin istifadəsində olan xəttlərdə istismar edilirdi. Yəni kənardan baxan üçün heç bir dəyişiklik nəzərə çarpmırdı. Ağasəf İsmayilov illər öncə aralarında yaranmış etibarlı münasibətə - hörmətə görə, Bühran Həmidovu işbirliyinə cəlb edərək, qurub-yaratdığı müəssisənin təsərrüfat sahəsinin idarəçiliyini onun öhdəsinə buraxmışdı. İddialara görə, nəticədə Bühran Həmidov “sən arxayın-mən xain” yolunu seçərək, başçılıq etdiyi dəstə ilə saxtakarlıq etməklə MMC-ni talayıb, müflis-dəşdirmək, əmlakını mənimsəmək, sonra qəflətdən “gəmini batır” aradan çıxmaq məqsədini həyata keçirə bilmədiyi və haqq-hesab çəkilməyinin qaçılmaz olduğu ona aydın olduğundan, digər üsullarla məsuliyyətdən yayınmağa cəhd edir.

“Magna Trans” MMC-də Bühran Həmidovun maxinasiyalarından xəbər tutan sahibkar-həmtəsisçi Ağasəf İsmayilov ondan bu barədə hesabat istəyir. Bu zaman B.Həmidov cavab verir ki, bütün bunları vergidən yayınmaq üçün etmişdir. Ağasəf İsmayilov isə etiraz edir ki, hər bir halda vergi ödənilməlidir, məsuliyyəti biz daşıyıyıq. Daha sonra isə, qeyri-qanuni yolla satılmış 21 ədəd avtobusun dərhal şirkətə qaytarılmasını və birlikdə MMC-də ümumi yoxlama aparmağı tələb etdikdə, Bühran Həmidov özünün də bu qanunazidd işlərdən “bixəbər” olduğunu bildirərək, “məsələni yoluna qoymaq üçün” ondan vaxt istəyir.

Lakin elə həmin gündən Bühran Həmidov sözün əsil mənasın-

da itmişdir.

“Magna Trans” MMC-yə dair Ağasəf İsmayilovun poçt vasitəsi ilə çoxsaylı həmtəsisçi sorğularına, telefon zənglərinə, sms yazışmalarına və görüşüb məsələni araşdırmaq üçün digər rəsmi təkliflərinə Bühran Həmidovun cavab verməməsi, onunla üz-üzə gəlməkdən ciddi-cəhdle gizlənməsi bir daha təsdiq etmişdir ki, “Magna Trans” MMC-nin 79 ədəd avtobusunu saxta yolla satıb pulları mənimsəyən, digər əmlakını talayan, gündəlik nəğd yolla yığılan külli miqdarda pul vəsaitini mənimsəyən məhz Bühran Həmidovun özü və onun təşkil edib başçılıq etdiyi mütəşəkkil dəstə üzvləridir.

Sual yaranır, Bühran Həmidovda belə əminlik-arxayınlıq hardandır ki, bütün bu qanunazidd əməlləri etməyə ona rəvac vermişdir?

Bilənlər bilir ki, keçmiş baş prokuror Zakir Qaralov “AKKORD” ASC-nin sahibi olmuşdur. Onun etibarlı-inamı nümayəndəsi kimi “AKKORD” ASC-nin icraçı direktoru olmaqla yanaşı, “Magna Trans” MMC-nin həmtəsisçisi Bühran Həmidov yaranmış fürsətdən istifadə edərək, öz məkrli niyyətini həyata keçirməyi qərara almışdır. Elə ona öyrə də “AKKORD”da idarə rəisi vəzifəsini daşıyan və onun “öz adamı” olan Ağayev Mirzəhid Mirzəhid oğlunu ikinci vəzifəyə - “Magna Trans” MMC-nin direktoru (qanuni təmsilçi) təyin edir.

Bu adamın hansı məqsədlə “direktor”luğa gəlməsi, vəzifədən azad edilməsi ilə bağlı öz əli ilə yazdığı 21.09.2021-ci il tarixli ərizəsindən bilinir. Belə ki, “Magna Trans” MMC-yə dair ondan da hesabat tələb edən təsisçi Ağasəf İsmayilova yazdığı ərizədə göstərir: “...İŞLƏDİYİM MÜDDƏTDƏ MƏNƏ HEÇ BİR ƏMƏKHAQQI ÖDƏNİLMƏMİŞDİR”.

10 il müddətində möhür, asan imza onda olmaqla, MMC-ni talayıb viran qoymaq məqsədi ilə bütün sənədləri, o cümlədən maliyyə sənədlərini imzalayıb-möhür vuran direktor Mirzəhid Ağayev cavab verməyin vaxtı çatdığını görəndə, 1 manat da olsun əməkhaqqı almadığı üçün “günahsız” olduğuna görə kimi inandırır?

Digər həmtəsisçilər: Bühran Həmidovla Namiq Hacıyevin və direktor Mirzəhid Ağayevin “haqq yolu”na gəlməyəcəkləri aydın olduqda, sahibkar Ağasəf İsmayilov təsisçisi olduğu “Magna Trans” MMC-nin fəaliyyətinə aydınlıq gətirmək məqsədilə üz tutur aidiyyəti dövlət və digər qurumlara.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI VERGİLƏR NAZIRLIYININ LAQEYDLİYİ və 2 sayılı ƏRAZI

VERGİLƏR BAŞ İDARƏSİNİN SAHIBKARA QARŞI MÜQAVİMƏTİNİN SƏBƏBLƏRİ?

İlk öncə bankdan aldığı çıxarışlardan Ağasəf İsmayilova məlum olur ki, “Magna Trans” MMC-

nin fəaliyyəti ilə bağlı heç bir pul vəsaiti banka mədaxil edilmir, hesabatdan gizlədilir. Elə bu səbəbə, MMC-nin 21 ədəd avtobusunun satılmasını təsdiqləyən AR DİN BDYPİ-nin 20.03.2020-ci il tarixli, 26875/220 sayılı məktubunu da əlavə etməklə, 2 sayılı Ərazi Vergilər baş idarəsindən xahiş etmişdir. Nəticədə, 2 sayılı Ərazi Vergilər baş idarəsinin rəisi Abbas İsmayilov 02.03.2020-ci il tarixli, 2002020100584600 sayı məktubla Ağasəf İsmayilova bildirir: “Məktuba baxılmasında iştirak etmək üçün 10.03.2020-ci il tarixdə 2 sayılı Ərazi Vergilər baş idarəsinə dəvət edirsiniz”. Təyin olunan vaxtda idarəyə gələn sahibkar Ağasəf İsmayilovun iştirakı ilə həqiqətdən də “məktuba baxıb” öz vəzifələrini bitmiş hesab edirlər. Çünki vergi ilə bağlı “Magna Trans” MMC-də törədilmiş və indi də törədilən cinayət əməllərini sükutla qarşılamışlar və MMC-nin hesabatlarının surətinin ona verilməsindən imtina edərək, bəhanə geyirmişlər ki, bu “KOMMERSİYA SİRRİDİR”.

MMC-nin təsisçisi özü olan şəxsə, öz şirkəti haqqında məlumatları verməkdən imtinanın belə bir bəhanə ilə əsaslandırılması 2 sayılı Ərazi Vergilər baş idarəsinin “Magna Trans” MMC-də vergi ilə bağlı cinayət əməllərinə açıq-aşkar göz yumması idi. Buna isə səbəb əlbəttə ki, həmin MMC-nin “altını-üstünə çevirən” Bühran Həmidovun üzərində sabiq Baş prokuror Zakir Qaralovun kölgəsinin olması idi. Lakin təbiətin bir qanunu da var ki, günəş zenitdə olanda kölgələr yox olur. Bu barədə, az sonra.

2010-2020-ci illər üzrə “Magna Trans” MMC-nin mənfəəti təxmini hesablamalara görə 24 150 000 manat civarında olmuşdur ki, bu məbləğ vergiyə cəlb olunmamış, məcburi dövlət sosial sığorta haqlarını ödəməkdən yayındırılmışdır, yəni CİNAYƏT YOLU İLƏ MƏNİMSƏNİLƏRƏK TALANMIŞDIR və İNDİ DƏ DAVAM ETDİRİLİR.

Sonda isə, Cinayət Məcəlləsinin 213.3-cü maddəsində xüsusilə külli miqdarda vergiləri, işsizlikdən sığorta və ya məcburi dövlət sosial sığorta haqlarını ödəməkdən yayınma cinayət əməli kimi nəzərdə tutulmasına istinad edərək, hüquq-mühafizə orqanlarına təqdim

nin rəis müavini Vüqar Qurbanovdan məktub alır ki, “...2017010021945700 nömrəli müraciətinizə qanunla müəyyən edilmiş müddətdə baxılacaq və nəticəsi barədə Sizə məlumat verəcəkdir”. Vəssalam! Nə müraciətə baxılıb, nə də ki, nəticəsi barədə cavab verilib.

“Magna Trans” MMC-nin direktoru Ağayev Mirzəhid Mirzəhid oğlu ilə digər iki həmtəsisçilər: Həmidov Bühran Əhməd oğlu və Hacıyev Namiq Gülosman oğlu tərəfindən uzunmüddət ərzində Vergi qanunvericiliyini kobud surətdə pozmaları, əmək haqqının nəğd yolla ödənilməsi, yanacaq, ehtiyat hissələrinin nəğd pula alınması, xidmətdən əldə edilən gəlirin uçota alınmaması, bank hesabına mədaxil edilməməsi, sərnişin daşımalar zamanı ciddi uçot blanklarından istifadə olunmaması, işçilərin tam uçota alınmadan və əmək müqaviləsiz işlədilməsi, nəğdsız hesablaşmalar barədə qanunun tələblərinin pozulması və bütün bu qanunazidd əməllər nəticəsində külli miqdarda pul vəsaitinin vergidən yayındırılması barədə həmin MMC-nin digər həmtəsisçisi Ağasəf İsmayilov tərəfindən verilmiş şikayətlərə və həmin şikayətlərin əsaslı olduğunu təkzib olunmaz faktlarla sübuta yetirməsinə baxmayaraq, Vergilər Nazirliyinin və tabeliyində olan qurumlarına aidiyyəti vəzifə sahiblərinin məmur biganəliyinə nə üçün son qoyulmur?

Sahibkarın öz sözü ilə Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin rəhbərliyinə müraciət edirik: “Sadəcə, vergi orqanı MMC-nin hesabları üzrə bankdan çıxarış alsa görür ki, dediklərim düzdür. Mən heç cür başa düşmürəm ki, əmlakımı, pulumu talamaqla bərabər, dövlət büdcəsindən də külli miqdarda məbləğdə pul gizlədilir, oğurlanıb mənimsənilmişdir və indi də davam etdirilir. Qanunvericiliyin ciddi pozulduğu barədə müraciətlərimə niyə bu qədər laqeyd yanaşılır?”

(Ardı var)

A. AYDIN

P.S. Növbəti yazılarımızda bir rayon prokurorluğunun “ötür-ötür” və bəzi məhkəmələrin “indi yola verək, sonrasına nə ola-ola” üsulu barədə ətraflı məlumat verəcəkdir. Bizi izləyin.

təhlükəsizliyi hər zaman aktual məsələdir. Bizi gözü götürməyən dövlətlərin əhatəsində varlığımızı sürdürdüyümüzü göz önünə alsaq deməli ki, bu, dövlətin varlığı-yoxluğu məsələsidir. Bu səbəbdən dövlət onu sevənlərə, onun yolunda ölmə gedənlərə xoş və qayğıkeş münasibət sərgiləməlidir.

Təbii ki, bu münasibət ilk növbədə dövlət rəsmiləri tərəfindən ifadə olunmalıdır. Unutmayaq ki, böyük zəhmətlə böyüdüb boya-başa çatdırdığı övladını dövlətə qurban vermiş valideyinlər üçün xatirə muzeyi də, şəhid bulağı da bir növ təskinlik tapmaq ümididir. Bu məsələlərdən doğan çətinliklər, şika-

Oğlunun adına bulaq tikdirən şəhid anasına qarşı soyğunçuluq

"1 İNCİ" ödənilən pulları faizə çıxır, əsas borc isə az qala iki dəfə şişirdilib...

Qarabağ məsələsi, itirilmiş torpaqlar tariximizin yaralı səhifələri olduğu üçün həm Birinci, həm 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsi bizim üçün həssas nöqtələrdir. Elə bu səbəbdəndir ki, cəmiyyət olaraq Qarabağ müharibəsi şəhidlərinə, qazilərinə, onların ailələrinə, problemlərinə həssas yanaşıırıq. Zaman-zaman "Hurriyyət" in redaksiyasına bu təbəqəyə mənsub olan vətəndaşlar tərəfindən şikayətlər daxil olur.

nin silindiyini, faizin isə 2800 manat məbləğinə çatdığını açıqlayıb. Aybəniz xanım lombard rəhbərliyinin yeni qərarı ilə bağlı niyə ona məktubla məlumat verilmədiyindən gileylənib.

Maraqlıdır ki, lombard rəhbərliyi əvvəlki rəhbərliyə ödənilən 1700 və 5400 manat borcdan ödənilən 2 min manatı da nəzərə almır və faizlər 1700 ilə 5400 manat borc məbləğlərindən hesablanmağa davam edir. Nəticə olaraq faizlərlə ümumi borc məbləği 9900 manata çatıb. Aybəniz xanım çıxış yolunu Ağstafa rayon prokuroru Anar Cəfərova müraciət etməkdə görüb və ondan köməklik göstərməsini xahiş edib. İlk müraciətdə məsələ ilə məşğul olacağını və lombard rəhbərliyini çağıraraq məsələnin yoluna qoyulmasında köməklik göstərəcəyini vəd edən rayon prokuroru, sonra lombardın səhmdar cəmiyyət açdığını, bank fəaliyyəti ilə məşğul olduğunu bildirib.

Yardım axtarışında olan Aybəniz xanım rayon icra başçısı Seymur Orucovun, icra başçısının birinci müavini Hüseynov Müşfiqin, Ağstafa rayonu Vətən müharibəsi iştirakçıları və şəhid ailələri ilə işin təşkili şöbəsinin şöbə müdiri Qədiməliyev Arizin qəbulunda olub. Dövlətin səlahiyyətli nümayəndələrinə birağızdan məsələnin həllinə "güclərinin çatmadığını" açıqlayıb. Dövlət nümayəndələrindən ümidi kəsilən Aybəniz xanım çıxış yolunu "Hurriyyət" qəzetinə müraciət etməkdə görüb.

İndi Aybəniz xanım şəhid oğlunun xatirəsinə əbədləşdirmək üçün muzey və bulaq tikintisini başa gətirməsini maddi imkan yetersizliyindən səhv addım kimi dəyərləndirir. Amma unutmayaq ki, onu yerində olan, övladını vətənə, dövlətə qurban vermiş hər bir valideynin üreyindən ciyərparasının xatirəsinin əbədləşdirilməsi keçər. Əlbəttə ki, bu ilk öncə dövləti təmsil edən nümayəndələrin vəzifə borcudur. Son zamanlarda qazilərlə yaşanan bəzi neqativ hallar cəmiyyətdə xoş olmayan təəssürlər yaradır. Bilirlik ki, dövlətin, sərhədlərimizin qorunması hərbiçilərin, əsgərlərin çiyinlərindədir və dövlətin bu kontingentə münasibəti elə öz sərhədlərinə, ərazilərinə münasibətinin necə olmasını sərgiləyir. Şəhidlərə sonrakı münasibət dövlətin onu quruyacaq olanlara münasibətinə motivasiya verir. Dövlət onun uğrunda ölməyə hazır olan vətəndaşla bağını diri və sağlam saxlamalıdır, çünki dövlət

Seymur Orucov

yətlər prezidentə yazılmadan, KİV-lərə yetişmədən dövlətin səlahiyyətlərindən yaralanaraq, maaş alan rəsmilər tərəfindən həll olunmalıdır.

"1 İNCİ" lombarda gəlincə, belə təəssürat yaranır ki, insanlardan kifayət qədər pul qazanan bu maliyyə müəssisələri bir şəhid anasının borcunun üzərinə "işiq sürətilə artan" faizlər qoymamaqla da qazancını təmin edəcəkdi. Şəhid anasının oğlu üçün fəda etdiyi ailə qızlarına göz dikmək nə insanlığa, nə vətəndaşlığa, nə də şərəf-ləyaqət məfhumuna yarasmaz.

O ki qaldı "lombardın səhmdar cəmiyyət açdığını, bank fəaliyyəti ilə məşğul olduğunu" deyən rayon prokuroru Anar Cəfərova, eləcə də bir ağızdan məsələnin həllinə "güclərinin çatmadığını" deyən rayon icra hakimi Seymur Orucov, icra başçısının birinci müavini Hüseynov Müşfiq, Ağstafa rayonu Vətən müharibəsi iştirakçıları və şəhid ailələri ilə işin təşkili şöbəsinin şöbə müdiri Qədiməliyev Ariz "məhlumları", qeyd etmək istədik ki, adi lombardın acgöz tamahkarlığından qaynaqlanan problemi həll etməyə "gücü çatmayan" dövlət qulluqçularının gerek dövlət kreslosunu zəbt etməyə də gücü çatmasın.

Unutmaq lazım deyil ki, siz dövlət binalarında, dövlətin verdiyi kreslolarda "yaraşıq üçün oturmursunuz", problemlərin Prezidentə, Birinci vitə-prezidentə, yaxud Bakıda yerləşən dövlət strukturlarına çatmadan çözülməsi üçün otursunuz...

Ülviyyə ŞÜKUROVA

Redaksiyadan: Mövzunu diqqətdə saxlayacağıq. Qarşı tərəfin mövqeyini də dərc etməyə hazırıq.

Vətən sevgisindən başlanan şəhidlik

"Aprel və Tovuz döyüşləri qəhrəmanı, şəhid mayor, 3-cü dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" ordenli Anar Novruzovun üçün ən böyük sevgi vətən sevgisi idi. Elə şəhidliyi də bundan başladı."

Bu fikirlər Masallı rayonunda A. Novruzovun şəhadətə yüksəlməyinin ikinci ildönümü mərasimində səsləndi. Şəhidin məzarı önündə baş tutan, rayon rəsmilərin, şəhidin doğmaların, hərbiçilərin, müharibə iştirakçıların, qəsəbə sakinlərin, ictimaiyyət və media nümayəndələrin qatıldığı tədbirdə Azərbaycanımızın azadlığı, istiqlaliyyəti və müstəqilliyi uğrunda canlarını qurban verən Vətən şəhidlərinə xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olundu, şəhid zabitin məzarı üzərinə gül dəstələri qoyuldu.

Yazıçı-publisist Nureddin Ədiloğlu şəhidin keçdiyi döyüş yolundan, hər iki döyüş zamanı göstərdiyi tarixi şücaətindən danışdı. Sonra söz Masallı Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Adəm Məhərrəmov, millət vəkili Məşhur Məmmədovun köməkçisi Əli Nağıyeva, şəhidin hərbiçilərinə, ehtiyatda olan polkovnik-leytenant Elmira Hüseynova, Masallı Bioloji Təbabət Klinikasının direktoru Sevinç Bəcanlıya, "Kapitalbank"-ın Masallı filialının müdiri İqbal Quliyevə, hərbiçilərinə Mahir Cavadlıya, "Cənub.az" xəbər portalının rəhbəri Zahir Əmənova, şair Məmməd Əvəzoğluya, QMİ-nin Masallı rayonu üzrə qazısı Rəşid Talıbova verildi. Natiqlər çıxış edib 44 günlük Qarabağ müharibəsində qazanan Böyük Zəfərdən, Anar Novruzovun Aprel və Tovuz savaşında Vətənini canında əziz tutaraq onun yolunda son nəfəsə qədər qəhrəman tək döyüşüb şəhid olmasından söz açdılar, onun Vətən sevgisinin hər birimiz, xüsusilə gənclər üçün böyük fəxr və örnək olduğunu dedilər.

Şəhidin əmisi Bəyverdi Novruzov şəhid ailələrinə göstərilən diqqət və qayğıya görə dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildirdi.

Zəfər ORUCOĞLU,
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü

Ağstafa rayonundan 44 günlük müharibədə şəhid olmuş Əhmədov Mahmud Fərman oğlunun anası Əhmədova Aybəniz tərəfindən redaksiyamıza daxil olmuş şikayət də bu qəbildəndir. Aybəniz xanımın dediyinə görə, şəhid oğlunun xatirə muzeyinin və şəhid bulağı inşa etdirmək üçün "1 İNCİ" lombardından bir dəfə 1700, ikinci dəfə isə 5400 manat məbləğində pul götürüb və əvəzində 139 qram qızıl əşyalarını girov qoyub. Götürülən 1700 manatdan 1000 manat, 5400 manat borcdan da 1000 manat ödənilib. Aybəniz xanım lombardda çalışanlara müraciət edərək ödəmələrdə gecikmə olacağı təqdirdə pulun üzərinə cərimə və faiz yazılmaması üçün xahiş edib. Lombardın rəhbərliyi Aybəniz xanımın qızını Əhmədova Günəli çağırıdır, hər iki borc məbləğindən ödənilən 2 min manatı çıxaraq qalan məbləğin borc kimi ödənilməsinə şərait yaramadığına və borcun üzərinə nə cərimə, nə faiz gəlməyəcəyinə söz verib.

Lombardın işçi heyəti dəyişdirildikdən iki ay sonra Aybəniz xanım buranı ziyarət etdikdə yeni heyət ona cərimə-

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

**Azərbaycan Respublikasının
dünya birliyinə integrasiyası,
region ölkələri və digər dövlətlərlə,
beynəlxalq təşkilatlarla
əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi**

Azərbaycan Qərbin

Rəsmi Bakı Avropanı Rusiyanın qaz asılılığından
xilas etməklə yanaşı, enerji təhlükəsizliyi
məsələsində əsas oyunçuya çevrilir

Rusiya ilə Qərbin mübarizəsi fonunda yaşanan qaz çəkişməsi daha geniş vüsət almaqdadır. Gündəmdə Avropanın özünü təminat altına almaq üçün alternativ qaz resursları əldə edə biləcək ölkələrə yönəlməsi mühüm yer tutur. Əlbəttə, qaz müharibəsinin arxa planındakı niyyət təkcə Avropanı rus qazından asılılıqdan xilas etməklə yanaşı, həm də Cənubi Qafqazın Rusiyanın təsirindən çıxarılmasıdır. Azərbaycanın isə əsas iki məqamı - Avropa ilə qaz sazişi bağlayaraq beynəlxalq arenada həm enerji ticarətində mühüm oyunçu olmaq, həm də regional geosiyasi üstünlüyümüzü təmin etmək məqsədini qeyd etmək yerinə düşər.

İlk öncə deyək ki, ötən həftə ABŞ Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsinin direktoru Uilyam Børns Ermənistanla planlaşdırılmayan səfəri baş tutdu. Ağ Ev rəsmisi bu səfər çərçivəsində baş nazir Nikol Paşinyanla da görüşdü. Bu, sıradan hadisə deyildi. Söz-süz ki, ABŞ-ın baş kəşfiyyatçısının Ermənistanla səfəri ən çox Kremlə mesajdır. Görüşün məqsədində açıqlanan rəsmi variant kimi tərəflərin beynəlxalq və regional təhlükəsizliklə bağlı məsələləri və terrorla mübarizəni müzakirə etməsi təqdim olundu.

Bundan əvvəl isə "diplomatik trafik" çərçivəsində Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişel Birliyin Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Toivo Kloori yəne bölgəyə göndərmişdi. O, İrəvanda görüşlər bitirdikdən sonra Bakıya gəldi və Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Avropa İttifaqının nümayəndəsini qəbul etdi.

ABŞ-ın bu Tiflis görüşünə reaksiyası həm də dövlət katibi Entoni Blinkenin, "Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan bu gün Tbilisidə görüşərək müsbət addım atıblar. Birbaşa dialoq Azərbaycan və Ermənistan arasında fikir ayrılıqlarının həllinin ən etibarlı yoludur", açıqlamasıyla ifadə olundu.

Azərbaycan və Ermənistan XİN rəhbərlərinin Tiflis görüşünün ardınca ABŞ dövlət katibinin köməkçisi Karen Donfridin ölkəmizin XİN başçısı Ceyhun Bayramovla görüşü də keçirildi. Görüşdə Karen Donfrid Bakı ilə İrəvan arasında birbaşa ünsiyyətin davam etdirilməsinin əhəmiyyətini qeyd edib. Həmsöhbətlər həmçinin regionda situasiya və xüsusilə Azərbaycanla Ermənistan arasında normallaşma prosesinin getməsi haqda fikir mübadiləsi aparıblar.

Azərbaycanla Ermənistan arasında birbaşa dialoqun başlanmasının əhəmiyyəti "regional çərçivə"dən qat-qat artıqdır və global əhəmiyyət kəsb edir.

Qeyd edək ki, üç-dörd stulda eyni vaxtda oturmaqla manevr etməyə çalışan İrəvan fürsətdən istifadə edərək Minsk qrupunu diriltmək arzusunu dilə gətirsə də,

rəsmi Bakının regional geosiyasi mövqeləri çox güclüdür. Söhbət Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında imzalanmasına uzun müddət hazırlığın gətirdiyi qaz sazişindən gedir. Söz-süz ki, AB ilə yeni enerji sazişinin imzalanması, Avropa Komissiyasının sədri Ursula von der Leyenin ölkəmizə sə-

morandumu" imzalandı. Avropalı rəsmi, "Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə enerji və Avropa İttifaqı-Azərbaycan münasibətlərinin vəziyyətini müzakirə etdik", - deyə tviterdə yazdı.

"İqtisadi əlaqələrimizi gücləndirərək, insanları bir-birinə daha da yaxınlaşdırmaq. Əlaqəlilik

Qeyd edək ki, üç-dörd stulda eyni vaxtda oturmaqla manevr etməyə çalışan İrəvan fürsətdən istifadə edərək Minsk qrupunu diriltmək arzusunu dilə gətirsə də, rəsmi Bakının regional geosiyasi mövqeləri çox güclüdür. Söhbət Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında imzalanmasına uzun müddət hazırlığın gətirdiyi qaz sazişindən gedir. Söz-süz ki, AB ilə yeni enerji sazişinin imzalanması, Avropa Komissiyasının sədri Ursula von der Leyenin ölkəmizə səfəri Avropanın Rusiyadan qaz asılılığının bitirilməsində Azərbaycanın hansı önəmə sahib olduğunu vurğulayır...

fəri Avropanın Rusiyadan qaz asılılığının bitirilməsində Azərbaycanın hansı önəmə sahib olduğunu vurğulayır. İyulun 18-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Avropa Komissiyasının Prezidenti xanım Ursula fon der Lyayen ilə geniş tərkibdə görüşü keçirildi və Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasında "Avropa Komissiyası tərəfindən təmsil olunan Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan Respublikası arasında enerji sahəsində Strateji Tərəfdaşlığa dair Anlaşma Me-

burada həlledici olacaq. AI Azərbaycanla işləmək, Mərkəzi Asiya və onun hüddudlarından kənarda əlaqələr qurmaq istəyir", - deyə Ursula von der Leyenin gəlişinin məqsəd və məramını da ifadə etdi.

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin isə, "Azərbaycan və Avropa İttifaqı (AI) enerji sahəsində fəal əməkdaşlıq edir. Bu gün imzalanmış sənəd bu sahədə gələcək əməkdaşlıq üçün bir növ, yol xəritəsidir" açıqlaması strateji sazişin vəd etdiyi göz-

ləntiləri təsvir edir.

Əslində, avropalı rəsminin açıqlamasından qaz sazişinin fəaliyyət istiqamətlərini müəyyən etmək olar. "Bu gün imzalanan memorandum əməkdaşlığımızı daha da gücləndirəcək. Bu sənəddən üç məqamı xüsusi qeyd etmək istərdim. Birincisi, biz Azərbaycandan AI-yə təbii qaz nəqlini artırmağı planlaşdırırıq. Bu memorandum əsasən, biz Cənub Qaz Dəhlizinin genişləndirilməsinə sadıq. Bu, AI üçün çox vacib təchizat marşrutudur. Biz yaxın bir neçə ildə onun ötürücülük gücünü ildə 20 milyard kubmetrə çatdırmaq niyyətindəyik". Birinci məqamdan yola çıxaraq deyə bilərik ki, Azərbaycanın müəllifi olduğu Cənub Qaz Dəhlizinə Qazaxıstanla Türkmənistanın qoşulması layihənin tutumunu və gücünü daha da artıracaq.

"Memorandumun ikinci mühüm məqamı bərpa olunan enerji mənbələri məsələsidir. Azərbaycan bərpa olunan enerji sahəsində böyük potensiala malikdir", - deyən Ursula von der Leyenin fikirləri Avropanın Azərbaycana bərpa olunan enerji mənbələrinə investisiya yatıracağı ehtimalını da yaradır.

"Nəhayət, təbii qaz sahəsində əməkdaşlığımız ətraf mühitin qorunması üzrə öhdəliklərimizə uyğun olmalıdır", - deyə Avropa Komissiyasının prezidenti bildirdi. Bu isə o deməkdir ki, Azərbaycanın qaz sahəsində görəcəyi istehsal işləri daha yüksək standartlara çatacaq.

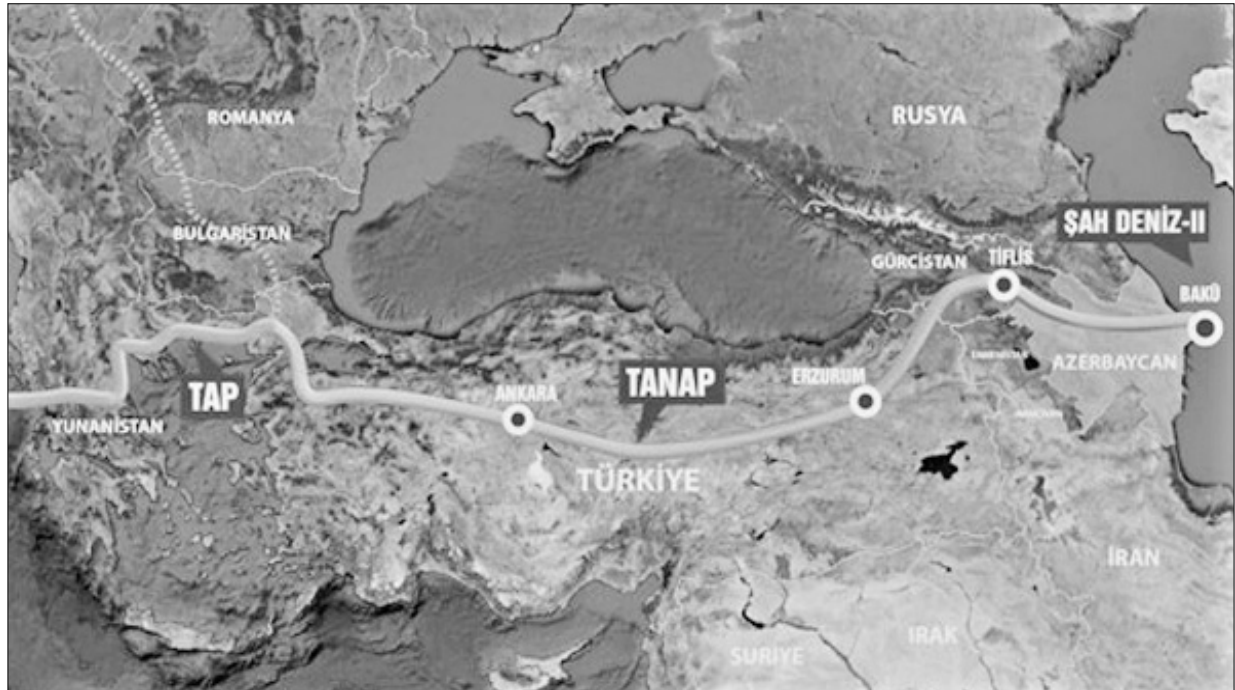
Bildirək ki, gözlənilən qaz sazişi tək Azərbaycanın deyil,

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında çap olunur

bölgəmizin də qorunmasını, önəmini artıracaq və bizi gözü götürməyən ölkələrin təşəbbüsü ilə yarana biləcək münaqişələrin önəlməsinə xidmət edəcək. Söhbət Azərbaycanın başının üstünü ala biləcək təhlükələrdən, xüsusən də milli təhlükəsizliyimizə təhdidlərdən gedir. Başqa sözlə, qaz sazişi Cənubi Qafzaqda sülhün bərqərar olması və qorunması üçün “qoruyucu qalxan” olacaq.

Digər tərəfdən, bu saziş Azərbaycanın iqtisadi vəziyyətinə də müsbət təsir göstərəcək. İlk növbədə qaz gəlirləri artacaq, bundan başqa iqtisadi sahədə ölkəmizin Qərbe bağlantısını möhkəmləndirəcək və Bakını “vazkeçilməz partnyor” mövqeyinə

bildirdiyinə görə, Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) neft kəmərinin ötürücülük qabiliyyətini sutkada 1,6 milyon bareldən 2,2 milyon barelə qədər artırmaq imkanı var. Aslanbəyli həmçinin bildirib ki, “Şahdəniz” yatağından qaz hasilatı ilin sonuna kimi 26 milyard kubmetr qazın pik həddinə çatacaq. O əlavə edib ki, hasilatın bu səviyyəsi yaxın bir neçə il ərzində də saxlanılacaq. Bundan başqa, rəsmi Bakının elektrik enerjisinin ixracını ildə 5 min MVta çatdırmaq iddiası da var. Azərbaycan elektrik enerjisinin potensial alıcı ölkələri Gürcüstan və Türkiyədir. Həmçinin, Qara dənizin dibi ilə Rumıniyaya kabel çəkilişi layihəsini və Rusiya-Azərbaycan-İran xətti boyunca

Digər məsələ isə bu separatçıların Ermənistanı bəxş etdikləri töhfədir. Paşinyan hökuməti nəinki onlara dözmək məcburiyyətindədir, hətta onları təchiz etmək, eləcə də onlara Ermənistan siyasətinə təsir imkanları vermək məcburiyyətindədir. Baxmayaraq ki, Xankəndində “rus sülhməramlıları”nın himayəsində olan “Qarabağ klanı”ndan olan revanşistlər İrəvanda hakimiyyəti dəyişmək, indiki hakimiyyətin “qolunu bükmək” niyyətlərini belə gizlətmirlər.

Rusiya sülh sazişinin şərtlərinə nəinki əməl edərək separatçı dəstələri tərkisilah etmir, əksinə, onlara açıq-aşkar havadarlıq edir. Amma hələ ki, 2020-ci ilin noyabrında Rusiya qoşunlarının Qarabağda olması ilə bağlı üçtərəfli sazişin imzalanmasından sonra 5 illik müddətin başa çatmamasının müəyyən “sülhməramlı legitimliyi” var. Rusiya ordusunun Gürcüstan ərazisində Abxaziya və Tsxivali bölgəsində, xüsusən də Ukraynada müharibə etməsi barədə də eyni şeyi demək olar. İstər Ukraynada, istərsə də Gürcüstanda Rusiya separatçılarından təcavüz və işğal üçün bəhanə kimi istifadə edir.

Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh bağlanana və birbaşa dialoq olmayana qədər Rusiyanın regionda “əsas selektiv” rolu qalır. Bu səbəbdən təsadüfi deyildi ki, ABŞ-ın baş kəşfiyyatçısı Vilyam Børns XİN naziri ilə görüşmək üçün İrəvana gəldi. Vaşinqton İrəvandakı Paşin rejiminin “əsas sponsoru” kimi Ermənistan hakimiyyətini Rusiyanı bu dialoqdan “ofsaytda saxlayaraq” Azərbaycanla birbaşa dialoqa sövq edir. Nəticə etibarilə gündəmin nəbzini tutan Azərbaycan Avropanı Rusiyadan enerji asılılığından qurtaraq, global gelişmələrin axarını öz xeyrinə dəyişir. Bu elə Azərbaycanın Qarabağın üzərində legitimliyinin tanınmasına bir zamanlar qarşı olan həm Rusiyanın, həm də Qərbin üzərində siyasi qələbədir.

Ülviyyə ŞÜKÜROVA

Xilas karına çevrilir

yinə gətirəcək. Söyləntilərə görə, uzun müddət idi ki, Azərbaycan ilə AB arasında yeni strateji tərəfdaşlıq müqaviləsi üzərində iş gedirdi. Ola bilsin ki, indi imzalanan qaz anlaşması AB ilə geniş müqavilənin də önünü açır, yəni yaxın zamanlarda Avropa Birliyi ilə yeni strateji müqavilə də gözlənilə bilər. Necə deyərlər, iqtisadi maraqlar siyasi maraqları doğurur və “siyasət ticarətə don geyindirir”. Yəni siyasi maraqlar iqtisadi maraqları müəyyən qələbə salır və siyasi maraq iqtisadi maraqlardan irəli gələn zəruri addımları atmağa vadar edir.

Xatırlayırsınızsa, Azərbaycanın müəllifi olduğu və irəli sürdüyü Cənub Qaz Dəhlizi təşəbbüsü hələ sabiq ABŞ prezidenti Donald Trampın xeyir-duasını almışdı və bu məqsədlə layihənin açıqlandığı foruma o, ABŞ-ın dəstəyini vəd edərək təbrik mesajı yollamışdı. Layihə planlaşdırılan dönmədə Qazaxıstan və Türkmənistanın da Rusiyadan yan keçməklə bura qoşulacağı gözlənilirdi və artıq bu gözləntilər özünü doğrultmaqdadır. Avropa İttifaqının enerji məsələləri üzrə vitse-prezidenti Maros Şefoviç Azərbaycanın əsas oyunçu olduğu Cənub Qaz Dəhlizinin yaradılması layihəsinin həyata keçirilməsində Aİ-nin həddindən artıq maraqlı olduğunu bəyan etmişdi və hazırda rəsmi Bakı Avropanın enerji təhlükəsizliyində əsas rol oynamaqdadır.

Yeri gəlmişkən, Azərbaycan Avropanın enerji təhlükəsizliyinə çevrilmə strategiyası çərçivəsində addımlar atır. Belə ki, BP şirkətinin Xəzər regionu üzrə vitse-prezidenti Bəxtiyar Aslanbəylinin

Ölkəmizin mühüm hadisələrə imza atdığı vaxtda bizi gözü götürməyən dövlətlərin hər an təxribata əl atacağı gözləniləndir. Xüsusilə də son nəfəsinin yetişdiyini, can verdiyini anlayan və bunu anladığca da daha çox yırtıcılaşan Moskvanın və Ermənistanı tabeliyində olan vilayəti gözündə görən, eyni münasibəti bizə də tətbiq etməyi ürəyindən keçirən Tehranın simasında bu iki dövlətin Azərbaycana qarşı hər vəchlə təxribata əl ata biləcəyinin sübutlarını dəfələrlə görmüşük...

sistemlərin sinxronlaşdırılmasını nəzərə almaq lazımdır. Eləcə də Bərpa Olunan Enerji Mənbələri hesabına yeni enerji gücünün artması gözlənilir. Mövcud enerji gücünün yarısını aşan elektrik enerjisinin ixrac ehtiyatlarının yaradılması vəzifəsi də qarşıya qoyulub.

Əlbəttə, Azərbaycanın qarşısına qoyduğu hədəfləri fonunda Ermənistanın əhəmiyyəti, yaxud əhəmiyyətsizliyi daha sönük görünür. Qərbin əsas məqsədi Rusiyanın əlindəki təsir dairələrini ondan qoparmağa, təşəbbüsü Kremlin əlindən almağa nail olmaqdır. Bəs Qərbin qarşıdan gələn qış soyuğundan qorunmasında mühüm rol alan Azərbaycan global enerji təhlükəsizliyinə verdiyi töhfələrlə kimi qıcıqlandırma bilər, yaxud kimin ayağını tapdalaşmış ola bilər? Ötən həftənin mühüm açıqlamalarından biri də Azərbaycanın quru sərhədlərinin açıqlamayacağına bir daha təsdiqlənməsi oldu. Ölkəmizin mühüm hadisələrə imza atdığı vaxtda bizi gözü götürməyən dövlətlərin

hər an təxribata əl atacağı gözləniləndir. Xüsusilə də son nəfəsinin yetişdiyini, can verdiyini anlayan və bunu anladığca da daha çox yırtıcılaşan Moskvanın və Ermənistanı tabeliyində olan vilayəti gözündə görən, eyni münasibəti bizə də tətbiq etməyi ürəyindən keçirən Tehranın simasında bu iki dövlətin Azərbaycana qarşı hər vəchlə təxribata əl ata biləcəyinin sübutlarını dəfələrlə görmüşük. Azərbaycanın bu iki fitnəkar dövlətə qarşı sinə gərərək öz iqtisadi layihələrini həyata keçirməklə inkişaf yolunu tutması, bu layihələrə paralel olaraq öz təhlükəsizliyini zəmanətə alması, zərgər dəqiqliyi ilə ölçülmüş xarici siyasəti Moskva ilə Tehranı qeyzləndirir.

Lap bu yaxın günlərdə Rusiyanın Tovuz rayonunun sərhədində yerləşən Tavuş vilayətinin Berd rayonunun Aygepar kəndi yaxınlığında, keçmiş hava limanının ərazisində bir aydan çox müddətdə hərbi bazanın aktiv tikintisi aparıldığı haqda xəbər verilmişdi. Məhz dövlət sərhədinin bu hissəsində Ermənistan

silahlı qüvvələri tərəfindən Azərbaycana qarşı tarixə “iyul döyüşləri” kimi düşən təxribatlar həyata keçirilib. Bu döyüşlərdə Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Polad Həşimov və digər hərbiçilərimiz şəhid oldu.

Məsələ ondadır ki, Azərbaycanın Qarabağı bu gün Rusiya qoşunlarının özünün hüddullarından kənarda “aktiv mövcudluğu” zonalarından biridir. Onların mövcudluğu 44 günlük müharibənin nəticələrinə görə 2020-ci ilin noyabrında imzalanan razılaşma ilə şərtlənir və 5 illə məhdudlaşır. Bununla belə, “Rusiya sülhməramlıları”nın pərdəsi altında Azərbaycan ərazilərində bitməmiş erməni separatçıları, terrorçuları və revanşistləri yerləşdilər ki, onlar, yeri gəlmişkən, Bakı üçün deyil, İrəvan üçün də problemlər yaradır.

Gec-tez Azərbaycan Konstitusiyası bütün ölkə ərazisinə, o cümlədən Xankəndinə yayılacaq. Azərbaycandakı “Artsax” separatçılarının müttəhim kürsüsünə düşmək perspektivlərindən başqa variantları yoxdur.

Ölkədə korrupsiya-ya qurşanmış məmurlar ifşa olunmadıqları müddətdə daha da harınlaşır, qanunları öz məqsədlərinə uyğun şəkildə "firladırlar". Belə qanun pozuntuları kənd bələdiyyə başçıları, inzibati ərazi nümayəndələri, rayon icra başçıları, bəzi nazirlik və komitələrdə özünü qabarıq formada göstərir. Şəmkir sakini İbrahimov Hafiz Məmməd oğlu da məmurların qanunsuz əməlləri ilə üzləşib. O, Prezidenti İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevə yazdığı şikayət ərizəsində bildirir:

"Cənab Prezident!

Bildirirəm ki, mənə bu şikayət ərizəsini yazmağa vadar edən Şəmkir rayon icra Hakimiyyətinin sabiq başçısı, xüsusilə ağır cinayət törətdiyinə görə barəsində həbs qətimkan tədbiri seçilmiş Alimpaşa Məmmədovun Şəmkir RİH Aparatında Memarlıq və Tikinti Şöbəsinin müdiri İlqar Quliyevin xeyir-duası ilə heç bir ölçüyə sığmayan məqsədyönlü və şəxsi maraq daşıyan 11 iyun 2019-cu il tarixli 177 sayılı sərəncamı olmuşdur ki, mən və mənim ailəm indiyədək həmin sərəncamın yaratdığı problemləri yaşayırıq.

Belə ki, mən 1960-cı ildə Şəmkir şəhəri, Səməd Vurğun küçəsi doğulub boya-başa çatmışam. Mənim valideynlərim də həmin ünvanda doğulub yaşamışlar. Hələ sovet dönmindən evimizə bitişik ikimətbəli, çoxmənzilli yaşayış evləri mövcud idi. Sizin müvafiq sərəncamınıza əsasən Şəmkir şəhərində artıq istismar müddəti başa çatmış 5 ədəd iki mətbəli çoxmənzilli ev (Səməd Vurğun küçəsi 115, 173, 175, 254, və 256) sökülüb, sakinləri isə yeni ünvanda tikilmiş və müasir tələblərə cavab verən tam təmirli mənzillərə köçürülmüşdür.

Möhtərəm Prezident!

Sizin bu cür humanist və ürəkəcan sərəncamınızdan sonra biz və yaxın ətrafda yaşayan sakinlər (49 ailə) sevindik ki, yəqin sökülmüş evlərin yerində boş qalmış təqribən 15 sot ərazidə möhtəşəm bir park salınıb, həmin əraziyə bitişik olan uşaq bağçasının ərazisinə qatılacaqdır.

Səvincimizdən həтта bəzi qonşular belə bir humanist addımın atılmasında rayon icra Hakimiyyətinin başçısına dəstək olmağa və imkanımız daxilində maddi yardım göstərməyə hazırlaşdığımız bir məqamda, gözle-nilmədən həmin ərazi dəmir hasara alındı. Biz maraqlananda məlum oldu ki, guya Sizin 2019-cu il may ayının 29-da Şəmkir rayonunda tikilmiş bir sıra sosial obyektlərin açılışına gəlməyinizlə əlaqədar Şəmkir rayon icra başçısı Alimpaşa Məmmədovun külli miqdarda xərci gözlənilir və həmin xərcin bir hissəsini bağlamaq üçün yuxarıda qeyd etdiyim 15 sotluq ərazini Rüstəmov Vahid Allahyar oğlu adlı şəxsə 230 000 manata satmışdır. Vahid isə artıq tədarükünü görür ki, həmin yerde iki mətbəli möhtəşəm bir saray tikdirib, birinci mətbəsinə Ticarət Mərkəzi, ikinci mətbəsinə isə Şadlıq Sarayı etsin. Bu isə o deməkdir ki, belə bir şəraitdə nə həmin yerə bitişik uşaq bağçasının fəaliyyət göstərməsi, nə də mənim II qrup əlil olaraq ömrümün qalan hissəsini rahat yaşamam mümkün olmayacaqdır.

Aİmpaşa Məmmədovun kadrları Şəmkirdə onun "yolunu" davam etdirirlər

Məsələ ondadır ki, barəsində danışdığım 15 sot ərazi Şəmkirdən Gədəbəyə gedən, Atatürkün adını daşıyan magistral yol ilə mənim yaşadığım Səməd Vurğun küçəsinin kəsişməsində yerləşir. Yəni həmin ərazinin iki tərəfi - adlarını qeyd etdiyim həmin küçələr, bir tərəfi mənim şəxsi evimin divarı, digər tərəfi isə uşaq bağçasıdır.

Möhtərəm Prezident!

Onu da nəzərinizə çatdırım ki, onsuz da yaxınlıqda daha 4 ədəd Şadlıq sarayı və ticarət mərkəzləri fəaliyyət göstərir.

Öz narazılığımı bildirmək üçün Şəmkir rayonunu icra başçısı Alimpaşa Məmmədovun qəbuluna düşmək cəhdim isə nəticəsiz qaldı. Belə ki, rayonun baş memarı İlqar Quliyev icra başçısının adından mənə dedi: "Dövlətin balansında olduğunuz üçün rayon icra Hakimiyyətinin başçısı həmin torpaqdan istifadəyə dair lazım bildiyi hər hansı bir sərəncamı verə bilər. Hazırda isə Vahid Rüstəmovun istəyinə uyğun olaraq sərəncam hazırlanır və tikinti başa çatandan sonra isə özəlləşdirməyə icazə veriləcəkdir. Sənin üçün həmin yer maraqlıdırsa, 230 000 manat (hər bir sotu 10 000 manat olmaqla 150.000 manat torpaq üçün, 80 000 manat isə sənədləşdirmə üçün) verib ala bilərsən. Hələ ki, Vahid Rüstəmovun adına sərəncam verilməyib, həmin sərəncamı mənim adıma da verə bilərlər".

Mən isə bildirdim ki, əvvəla şikəst bir adam kimi mənim o qədər pulum yoxdur, ikincisi isə mənim niyyətim odur ki, balalarımızın, nəvələrimizin və qocalarımızın rahat

icra başçısı Rəşad Tağıyev sələfinin qeyri-qanuni əməllərini aradan götürmək əvəzinə, onun kadrlarının çaldığı melodiya "rəqs edir"

istirahət edə bilmələri üçün orada şərait yaradılsın və lazım gələrsə, biz qonşular da dəstək olaq. İlqar Quliyev isə dedi ki, elə isə icra başçısına müraciət elə. İcra Başçısı isə mənə qəbul etmədi. Ona görə də mən məcbur olub Sizin adınıza, Birinci vitse-prezident Mehriban xanımın adına şikayət ərizələri yazmalı oldum. Şikayət ərizələrimə cavab gələndə kimi Şəmkirin icra başçısı Alimpaşa Məmmədovun və baş memarı İlqar Quliyevin himayəsi ilə Vahid Rüstəmov bir gecənin içərisində 7X4,2 metr ölçüdə tikilinin yarıya çatdırılmasına nail olmuşdur.

Bizim şikayətlərimizdən sonra Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi yanında Torpaqların Dövlət İdarəetməsinin Təşkilatı Üzrə Dövlət Agentliyinin Qazax Regional İdarəsinin səyi nəticəsində tikinti dayandırılmışdır. Lakin buna baxmayaraq, Azərbaycan Respublikası Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi yanında Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestr Xidmətinin 11 sayılı Şəmkir Ərazi İdarəsinin əməkdaşları həmin qanunsuz tikilinin özəlləşdirilməsi üçün çox böyük səy göstərib, adıçəkilən qurumun mühəndisləri yarımçıq tikilini tam tikili kimi layihələndirib, özəlləşdirmə üçün lazım olan qaydada sənədləşdirməyə çalışırlar.

Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi yanında Torpaqların Dövlət İdarəetməsinin Təşkilatı Üzrə Dövlət Agentliyinin 14.07.2019-cu il tarixli 190820702358 sayılı məktubundan görünür ki, qeyd edilən məsələ komitənin Qazax Ərazi Şöbəsinin Torpaqlardan İstifadəyə və onların mühafizəsinə dövlət nəzarətini həyata keçirən müfəttişi tərəfindən yerində araşdırılarkən sözügedən torpaq sahəsi üzərində Şəmkir rayon icra başçısının 11 iyun 2019-cu il tarixli 177 sayılı sərəncamına əsasən və-təndəş Rüstəmov Vahid Allahyar oğlu tərəfindən tikinti işlərinin aparılması halı müəyyən edilmişdir. Aparılan qanunsuz tikinti işlərinin qarşısı alınmış və qeyd edilən sərəncama yenidən baxılması üçün Şəmkir rayon icra Hakimiyyətinə məktub ünvanlanmışdır.

Həmin məktubda o da öz əksini tapmışdır ki, Agentliyin 10.07.2019-cu il tarixli, 190820202355 nömrəli 06.08.2019-cu il tarixli, 190820202707 nömrəli, 06.11.2019-cu il tarixli, 190820203973 nömrəli, 14.11.2019-cu il tarixli 190820204042 nömrəli və 23 may 2020-ci il tarixli, 200820201647 nömrəli məktubları ilə məlumat verilməsinə baxmayaraq, Şəmkir İcra Hakimiyyəti tərəfindən heç bir qanuni tədbir görülməmişdir.

Cənab Prezident!

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Tovuz rayonunun Düz Cırdaxan kəndində yerləşən 2 sayılı Regional Ekologiya və Təbii Sərvətlər İdarəsinin reisi A. Mikayılovun imzası ilə aldığımız 01.11.2019-cu il tarixli 1054 sayılı cavab məktubu xüsusilə bizim təəccübümüze səbəb olmuşdur. Həmin məktubdan görünür ki, bu idarənin əməkdaşları tərəfindən aparılan araşdırma zamanı müəyyən edilmişdir ki, Şəmkir şəhəri, Səməd Vurğun küçəsi, 115 ünvanda sökülmüş 2 mətbəli yaşayış binasının yerində diametri 8 sm-dən 7 (yeddi), 10 sm-dən 2 (iki) ədəd olmaqla 9 ədəd öncir ağacları kökündən çıxarılmış, 56 sm-dən 1(bir) ədəd tut ağacı kök boğazından kəsilərək ümumiyyətlə 10 ədəd ağacın kəsilməsi müəyyən edilmişdir.

Maraqlı cəhətlərdən biri də ondan ibarətdir ki, guya 2 sayılı Regional Ekologiya və Təbii Sərvətlər İdarəsinin işçiləri həmin ağacları kəsən şəxsi, yaxud şəxsləri müəyyən edə bilməmiş və həmin şəxslərin müəyyən olunması üçün Şəmkir rayon Polis Şöbəsinə müraciət etmişlər. Şəmkir RPS-nin əməkdaşları tərəfindən müxtəlif səpkili axtarış-əməliyyat tədbirlərinin keçirilməsinə baxmayaraq, ağacları kəsən şəxsləri indiyədək tapmaq mümkün olmamışdır. Həmin ağacları kəsən şəxsləri müəyyən etmək üçün isə heç bir axtarış-əməliyyat tədbirinin keçirilməsinə ehtiyac yox idi. Sadəcə olaraq qonşulardan soruşan olsaydı, ağacları kimlərin və kimin göstərişi ilə kəsdikləri dərhal məlum olacaqdı. Son nəticədə isə aydın olacaqdı ki,

bu cinayətlərin arxasında duran şəxs məhz icra başçısı Alimpaşa Məmmədov və baş memarı İlqar Quliyevin şəxsən özüdür. Ona görə də Alimpaşa Məmmədovun qəzəbinə gəlməmək üçün ağacların kəsilməsi ilə əlaqədar toplanmış material Şəmkir RPS-də hərəkətsiz saxlanılmış və indiyədək cinayətkarlar cəzasız, təbiətə dəymiş ziyan isə dövlətə ödəndirilməmiş qalmışdır.

Möhtərəm Prezident!

Xüsusilə ağır cinayətlər törətdiyinə görə həbs edildikdən sonra Şəmkirin sabiq başçısı Alimpaşa Məmmədovun yerinə Rəşad Tağıyev təyin olundandan sonra ümid edirdik ki, yeni başçı sələfinin əsas-sız və qanunsuz sərəncamını ləğv edəcək və Vahid Rüstəmov tərəfindən mənim evimin divarına bitişik vəziyyətdə tikilmiş mənasız tikili söküləcəkdir. "Mənim evimin divarına bitişik" sözünü mən təsadüfən hallandırmıram. Çünki həmin tikili mənim evimin divarından 25 sm aralıda tikilmişdir. Halbuki, ən azından 1,8 metr aralıda, yeni hər bir metr hündürlük üçün 60 sm aralıda tikilə bilərdi. Məhz həmin səbəbdən də mənim evimin özülü üçün təhlükə yaranmışdır və hər an evimin divarı çökə uça bilər.

Cənab Prezident!

Bu günlərdə məlum olmuşdur ki, mənim şikayətlərimə və Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi yanında Torpaqların Dövlət İdarəetməsinin Təşkilatı Üzrə Dövlət Agentliyinin 14.07.2019-cu il tarixli 190820702358 sayılı, 10.07.2019-cu il tarixli, 190820202355 nömrəli 06.08.2019-cu il tarixli, 190820202707 nömrəli, 06.11.2019-cu il tarixli, 190820203973 nömrəli, 14.11.2019-cu il tarixli 190820204042 nömrəli və 23 may 2020-ci il tarixli, 200820201647 nömrəli məktubları ilə məlumat verilməsinə baxmayaraq, Şəmkir RİH tərəfindən heç bir qanuni tədbir görülməmişdir. Əksinə həmin Agentliyin 14.07.2021-ci il tarixli 2122301330 nömrəli sifarişinə əsasən 22.07.2021-ci il tarixdə Vahid Rüstəmov verilmiş Baş Plana əsasən, İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinin reisi müavini E.Yusubovla Vahid Rüstəmov arasında 3 illik 15.07.2021-ci il tarixli 633 nömrəli icarə müqaviləsi bağlanmışdır. Müqavilənin şərtlərinə əsasən, Şəmkir şəhəri, Səməd Vurğun küçəsi, 212 ünvanda yerləşən 0,1425 ha torpaq sahəsi 2 il müddətinə Vahid Rüstəmov icarəyə verilməlidir. Həmin müqavilə əsasında isə Rüstəmov Vahid Allahyar oğluna 07.09.2021-ci il tarixdə Hüquqların Dövlət Qeydiyyatı Haqqında Dəşinməz Əmlakın Dövlət Reyestrindən 504011000051 nömrəli çıxarış verilmişdir.

Maraqlı olan odur ki, eyni qurum öz məkrli planını və şəxsi marağını təmin etmək məqsədilə biri o birinə ziddiyyət təşkil edən rəy bildirmişdir. Nəticədə isə qanunsuz tikinti ilə bağlı mənim evimin uçmaq təhlükəsi gündəmdən çıxmır.

Həmin məmurlar etibar edilmiş vəzifə səlahiyyətlərini layiqincə vicdanla yerinə yetirmiş olsaydılar, indi bu geniş məzmunlu şikayət ərizəsinə ehtiyac olmazdı. Ona görə də mənim və bütün xalqımızın son ümid yeri Sizsiniz. Çox xahiş edirəm, səhhətimdə olan problemləri, II qrup əlil olmağımı nəzərə alaraq mənə bu insafsız və yarıtmaz məmurların əlində qoymayın.

Sizdən xahiş edirəm ki, sabiq icra başçısının 11 iyun 2019-cu il tarixli 177 sayılı əsassız və qanunsuz sərəncamının ləğv edilməsi, mənim şəxsi evim üçün təhlükə yaradan qanunsuz tikilinin sökülməsi və Şəmkir şəhəri, Səməd Vurğun küçəsi, 212 ünvanda yerləşən 0,1425 ha torpaq sahəsində ekilmiş çoxsaylı çoxillik ağacları kəsən şəxslərin cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsinə dair aidiyyəti qurumlara göstəriş verəsiniz".

Hazırladı:
Bəhlul ORUCOĞLU
Araşdırmaçı-jurnalist

24 iyun Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatında önəmli mövqeyi olan, sabiq Prezident Əbülfəz Elçibəyin anadan olduğu gündür. Onun haqqında olan düşüncələrimi hörmətli oxucularla bölüşməyi özümə mənəvi borc bilirəm. Əbülfəz Elçibəy, keçən əsrin 70-ci illərindən bu günədək ictimai-siyasi gündəmdə öz mövqeyini qoruyub saxlamaqdadır. Onu tanıyıb bilənlər, sevənlər, təqdir, tənqid, təhqir edənlər, hətta Elçibəy adını qısqançlıqla qarşılayanlar arasında həm özümüzdən olanların, həm də başqalarının sayı-hesabı bəlli deyil. Lakin əminəm ki, sevənləri, təqdir edənləri, ardıcılıarı ona nifrət bəsləyənlərdən dəfələcə çoxdur. Əbülfəz bəyi universitetdə oxuduğum ilk gündən tanıyırdım. Bir təsadüfdən sonra, sözün əsl mənasında, onun çoxsaylı ardıcılılarından biri oldum.

Ramazan SİRACOĞLU

(Əvvəli ötən saylarımızda)

Əbülfəz bəy, Şərq fəlsəfəsinin inceliklərinə yaxşı bələd idi. Məsələn, onun orta əsr filosoфу Şihabəddin Sührəverdi (1154?-1191?) mövzusunda öz keçmiş tələbə yoldaşı, professor Zakir Məmmədovla qızğın mübahisəsi xatirimdədir. Yanılmıramsa, Əbülfəz bəy "İnşirəq fəlsəfəsi" əsərindəki "mələklər olmadan Haqq-təalanın göyü yaratması qeyrimümkündür" cümləsinə istinadən Şihabəddin Sührəverdinin zaman-zaman dualist fikirlər söylədiyini bildirir, Zakir müəllim isə bu fikrə qarşı çıxırdı.

Əbülfəz bəyin incə poetik duyumu vardı. Bir dəfə bir tanışım filarmoniyaya bağında "Millet" çayxanasında çay içəndə gözələnilmədən Əbülfəz bəy, tanınmış alim Aydın Məmmədov və məşhur diktor

Türk dünyasının Elçibəyi

Kim nə deyir desin, Əbülfəz Elçibəy bütün doğruları və yanlışlıqları, savabları və günahları ilə tariximizə, TÜRK DÜNYASına imzasını atmış şəxsiyyətdir. Güvəndiklərini olduqları kimi deyil, görmək istədiyi şəkildə gördüyündən, arabit irrasional seçimlər etsə də, kolxozda briqadir vəzifəsində çalışmağa qabiliyyəti olmayan bəzi qalstukluları yüksəldib göylərə çıxartsa da, qətiyyət tələb olunan məqamda bəzən tərəddüd etdiyi anlar olsa da, Əbülfəz bəyin parlaq sima olduğuna əminəm...

etməsiylə bütün Sovet İttifaqı boyu "yenidənqurma" və "aşkarlıq" pərdəsi altında sərhədlərin yenidən müəyyənləşdirilməsi, bəzi "bələkəş" millətlərin problemlərinin "ədalətlə" həll olunması pərdəsi altında Orta Asiya və Cənubi Qafqazda yaşayan türklərə divan tutulmağa başlandı. Havadarlarına güvənən daşnaklar Ermənistan adlanan yerdə yaşayan aborigenlərə - türklərə qarşı genosid siyasəti yürütməyə başladılar. 1988-ci ilin noyabr ayından olub-bitənlərə biganə qala bilməyən on minlərlə vətəndaşımız ölkədə güclənən milli dirəniş hərəkatına qoşuldu. Fərsətsiz Mişa Raykinin (arvadagız Qorbaçova hörmət əlaməti olaraq verilən ləqəb) bədnam milli siyasəti ucbatından Əbülfəz bəyin də elmi fəaliyyəti nətamam qaldı. Təlatümlü dənizi xatırladan cəmiyyətdə daha elmi araşdırmalar aparma, qarmaqarışq manuskriptləri deşifrə etmə zamanı deyildi.

Türk şairi Ahmed Kudsı Tacerin qələminə məxsus bir şeirdə Əbülfəz bəyin çox sevdidiyi belə misralar var:

Orda bir yol var, uzakta

O yol bizim yolumuzdur.

Dönmesek de, varmasak da

O yol bizim yolumuzdur...

Əbülfəz bəy ömrünün yarıdan çoxunu indiki "İstiqlaliyyət" küçəsində keçirib. 1957-1962-ci illərdə təhsil aldığı Şərqşünaslıq fakültəsi, 1965-1968-ci illərdə oxuduğu aspirantura, 1968-1975-ci illərdə işlədiyi Asiya və Afrika Ölkələri Tarixi Kafedrası "İstiqlaliyyət" küçəsində yerləşirdi; Dövlət Təhlükəsizliyi Komitəsinin əməkdaşları Əbülfəz bəyi 15 yanvar

1975-ci ildə auditoriyadan çıxanda "İstiqlaliyyət" küçəsində həbs etmişdilər; 1976-1992-ci illərdə fəaliyyət göstərdiyi Əlyazmalar İnstitutu, 1992-1993-cü illərdə - Prezident olduğu dövrə fəaliyyət göstərdiyi Prezident Aparatı da "İstiqlaliyyət" küçəsindədir. Əbülfəz bəyi əbədiyyətə aparan yol da təsadüfmü, zərurətmə, bilmirəm - "İstiqlaliyyət"dən başladı. Əbülfəz bəy tərəddüd etmədən 17 noyabr 1988-ci ildə "İsmailiyyə"nin qapısını açıb qətiyyətli addımlarla "İstiqlaliyyət" ("Kommunist") küçəsində toplanmış insan selinə qatıldı. İlk dəfə qatıldığı axından yüz qat daha izdihamlı insan seli illər sonra - 23 avqust 2000-ci ildə onu öz çiyinlərində Fəxri Xiyabana apardı.

Kim nə deyir desin, Əbülfəz Elçibəy bütün doğruları və yanlışlıqları, savabları və günahları ilə tariximizə, TÜRK DÜNYASına imzasını atmış şəxsiyyətdir. Güvəndiklərini olduqları kimi deyil, görmək istədiyi şəkildə gördüyündən, arabit irrasional seçimlər etsə də, kolxozda briqadir vəzifəsində çalışmağa qabiliyyəti olmayan bəzi qalstukluları yüksəldib göylərə çıxartsa da, qətiyyət tələb olunan məqamda bəzən tərəddüd etdiyi anlar olsa da, Əbülfəz bəyin parlaq sima olduğuna əminəm.

İnanıram ki, Əbülfəz bəy siyasət aləmində anidən parlayıb sonra yox olan komet deyil, O, bu gün bizimlə, sabah isə daha mütərəqqi düşüncəli gəncliklə bərabər geniş yolla uzaq üfüqlərə doğru yürüyəcəkdir. "O yol bizim yolumuzdur", BƏY!

Qara Tağızadə də içəriyə girdilər. Əbülfəz bəy bizi görüb - "Bizimkilər də buradadır ki! Onların yanında oturaq" deyəndə, biz çox sevindik, masamızdakı çaynik təzələndi. Maraqlı söhbət başladı. Söhbət əsnasında Qara Tağızadə dedi ki, radioda çıxış edən bir məşhur filoloq dinləyicilərə S.Ə.Şirvaninin öz oğluna Azərbaycan övladı olduğunu ifadə edən misralar yazdığını söyləyir və fikrini

**"Sənə bürhan deyil
təriqi-pədar,
Gör nə yol getdi
zadəyi-Azər?"**

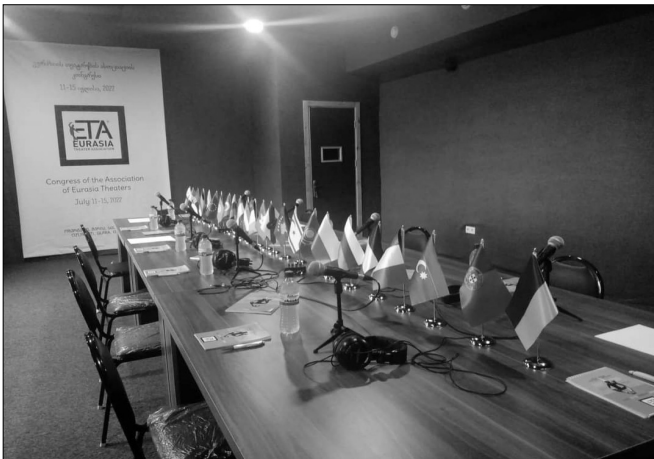
misraları ilə təsdiqləyirdi. Q.Tağızadənin sözləri Əbülfəz bəyi heyrləndirdi:

- Bu qədər dayazlıq olmaz axı! Birincisi, o misrada Azərbaycan övladı məfumu yoxdur. S.Ə.Şirvani "zadəyi-Azər - Azər oğlu" ifadəsində İbrahim Peyğəmbəri nəzərdə tutmuş-

dur. İbrahim Peyğəmbərin atasının adı Azər idi. Qurani-kərimin "Ənam" surəsinin 74-cü ayəsində bu barədə məlumat var: - Qalə İbrahimi li əbihi Azərə ə'ttəxizu əsnamən ali-hətən- İbrahim atası Azərə "Bütləri özünə tanrılar olaraq götürürsən?" - söylədi.) S.Ə.Şirvani öz oğluna yazır ki, "atanın yolu övlad üçün nümunə və ya dəlil deyil; görürsənmi, Azərin oğlu, yeni Həzrəti-İbrahim necə yol getdi? Burada, İbrahim öz bütperəst dedə-babalalarının ibadət etdikləri bütün büt-ləri qırdığı xatırladılır."

Əbülfəz bəy tamamilə haqlıydı. Bizə isə Qara Tağızadənin haqqında söhbət açdığı o məşhurun S.Ə.Şirvaninin şeirin mənasını dərk etməsinə ancaq təəssüflənmək qaldı.

Siyasi boşboğaz, intriqan, erməniperəst və riyakar M.S.Qorbaçovun 11 Mart 1985-ci ildə SSRİ-yə başçılıq

Avrasiya Teatrlar Birliyinin növbəti toplantısı başlandı

Gürcüstanın Özurgeti Dövlət Dram Teatrında, Avrasiya Teatrlar Birliyinin xətti ilə keçirilən Nodar Dumbadze Beynəlxalq Teatr festivalında Avrasiya Teatrlar Birliyinin növbəti toplantısının da keçirilməsi nəzərdə tutulurdu. Bu məqsədlə 12 iyul 2022-ci il tarixində Birlik öz işinə başlayıb. Bu barədə məlumatı Gəncə Dövlət Dram Teatrının Ədəbi-hissə müdiri, teatrşünas-tənqidçi Anar Burcəliyev məlumat verib.

Onun sözlərinə görə, toplantıda əsasən birliyin qurucu ölkə təmsilçiləri iştirak edir. “Öncədən də xəbər verdiyimiz kimi Birlikdə Azərbaycanı Gəncə Dövlət Dram Teatrının aktyoru Yusif Cəfərov təmsil edir. Birliyin ilk toplantısında müzakirə olunacaq məsələlər diqqətə çatdırılaraq, yeni sədrin seçilməsi, növbəti iki

il ərzində birlik çərçivəsində görülməli işlər və s. önə duran müzakirə mövzularındandır. Birlik öz işini festivalın son günü 15 iyul tarixində bitirəcək”.

Anar Burcəliyev həmçinin bildirib ki; “Adıçəkilən festivalın Beynəlxalq münisflər heyətində Azərbaycanı Gəncə Dövlət Dram Teatrının direktoru Aqil Bəhramlı təmsil edir. Toplantıda Azərbaycan, Gürcüstan, Qazaxıstan, Portuqaliya, Türkiyə, Şimali Kipr, Ukrayna təmsilçiləri də iştirak edir. Qeyd edim ki, 2020-ci ildən Birliyin sədri Ukrayna təmsilçisi, Xerson Akademik Teatrının direktoru, Ukraynanın Xalq artisti Aleksandr Knigadır” - deyərək bildirib.

RƏŞAD

Son günlərdə Qarabağın abadlaşdırılması ilə bağlı sevdindirici xəbərlər eşidirik. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Zəngilan rayonunda xüsusi nümayəndəsi Vahid Hacıyev Azərbaycan Respublikası diplomatik nümayəndəliklərinin rəhbərlərinin Şuşada keçirilən müşavirəsində bildirib ki, işğal dövründə tamamilə dağıdılan Zəngilan şəhərində ekosistemin bərpası üçün 20 min çinar ağacı, 1 000 kiloqram yaxın palıd toxumu əkilib. Bu işdə əsas məqsəd ətraf mühitin bərpası və meşələrin qurulmasıdır.

Qarabağda məlumat lövhələri yerləşdirilsin...

Vətəndaşlarımızın, uzaq və yaxın xaricdən gəlmiş əcnəbi turistlərin video və audio məlumatlarla müxtəlif dillərdə tanışlığına şərait yaradılması da gözəl tədbirlərdən sayıla bilər...

Bəs lövhələr vasitəsilə insanlara hansı məlumatlar çatdırılırdı? Mühərribə illərdə faşistlərin həmin kənd və şəhərlərin nə qədər sakini qırdıqlarının sayı göstərilirdi. Həmin insanların neçəsi qadın, kişi və uşaq olduğu göstərilirdi. İtkin düşmüşlər də unudulmurdu. Nə qədər qatırla, avtomobillə aparıldıqları da xatırlanırdı. Diridiri yandırılmışlar da həmçinin. İnsanlar, o cümlədən əcnəbi lövhələrin qarşısından təsirlənəndən ötür keçə bilmirdi. Ayaq saxlayır, diqqətlə oxuyur və təəssif hissi ilə, eyni zamanda faşistlərə nifrətlə oranı tərk edirdi.

Məgər indi növbə bizə çatmayıbmı?

Niyə də yox? Biz də belə məlumat yaymadan faydalana bilərik. Buna bizim də haqqımız çatır. Üstəlik də ən müasir üsullardan, imkanlardan istifadə etməklə. Qarabağın, Şərqi Zəngəzurun kənd və şəhərlərinin bir neçə mərkəzi nöqtəsində köşklər qoymaq olar. Vətəndaşlarımızın, uzaq və yaxın xaricdən gəlmiş əcnəbi turistlərin video və audio məlumatlarla müxtəlif dillərdə tanışlığına şərait yaradılması gözəl tədbirlərdən sayıla bilər. Erməni faşizminin törətdikləri vəhşilikləri bir daha görər və eşidərlər. Qəsəbə, kənd və şəhərlərimizin işğaldan öncəki və sonrakı görüntüləri, nə qədər əhalimizi və necə qırdıqlarını, hansı məbləğdə və nələrimizi apardıqlarını, onlardan bir qisminin sənət əsərləri, tarixi əşyalar olduğundan məlumatlanarlar. Hansıların Avropa və Amerikanın hərəqlərində, qara bazarlarında erməni əsəri, erməni mali kimi satıldığını çətinləşdirmək imkanından istifadə etmək mümkündür. Daha nələr... xalçalar, musiqi alətləri, Qarabağ atları... Haralarda, neçə sayda və hansı növ minaların basdırıldıqları, həmin minalardan müharibədən sonrakı illərdə neçə dinc vətəndaşımızın və hərbiçimizin həlak olduğunu və yaralandığını cansız rəqəmlər dil açıb bildirirdi...

Aşıqlarımızın, şairlərimizin şeirlərini, sazlarını apardıqları və ya məhv edildiyini də. Tarix-diyarşünaslıq muzeylərimizdən nələrin yoxa çıxdıqlarını da.

Hansı həcmdə taxıl, üzüm, meyvə bağlarımızı məhv etdiklərini, hansı yeraltı sərvətlərimizi nə qədər dəyərinə və hansı şirkətlərlə birgə talan etdiklərini də.

Erməni işğalçıların doğma torpaqlarımızı tərk etmək məcburiyyətində qaldıqları halda binalarımızı hansı hala saldıqlarını da.

Kitabxanalarımızdan on minlərlə nüsxələr aparılıb. Nə qədər məktəblərimiz və xəstəxanalarımız, tibb məntəqələrimiz xarabazarlığa çevrilib. Daha nələr və nələr... Elədi, həmin nələr çoxdur. Hər halda onlardan birisi dilimin ucunda qalmaqla barışmayır. Qarşımdakı ağ kağıza düşməyə can atır. Olsun, ona azadlığa çıxmağa imkan verim. Ermənilərin Qarabağa, həmin kəndə, şəhərə haradan və hansı tarixdə köçürüldüyü də qeyd edilsin. Onların Qarabağa köçürülməsinin 150 illiyi münasibətilə öz əllərilə quraşdırdıqları abidələrin şəkillərinin salınması yaddan çıxmasın.

Bu məlumatlar isə 44 günlük zəfər savaşı haqqında məlumatla bitəcəyi halda bizim nə dərəcədə azadlıqsevər, işğal ilə barışmayan xalq olduğumuzu bir daha əmin olacaqlar.

Xalqımızın yaşadığı və sözə sığışmayan bu məqamların hamısı ilə Qarabağa qədəm basacaq hər kəsin tanış ola biləcəyi video və audio məlumatları oraya daxil edilməsi, fikrimcə, dəyərli tədbir olardı.

Bəlkə bu tədbirə elə Ağalıdan başlayaq? Gözlədiyimiz yüksək qonaqlar da bunu görsünlər. Faydalansınlar. Növbədi ildə Şuşada, sonra Zəngilanda və s. və i. a. davam etdirək.

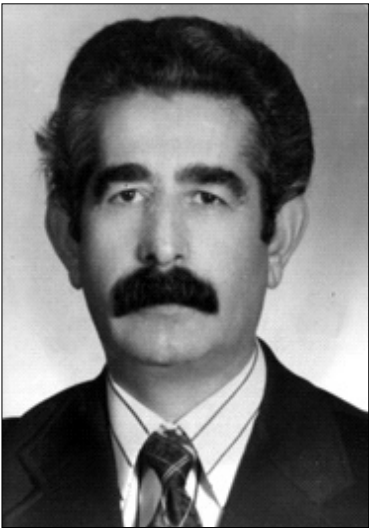
Görəsən, qəlbimin dərinliyindən üzə çıxmış bu təklifim bəyəniləcəkmi?

Rəsul RƏXŞANLI,
kimya üzrə fəlsəfə doktoru.

Fədakarlığınız
Nəticəsiz qalma-
yıb. Məsləkiniz-
lə, mübarizə əzmi-
niz və şəhadətinizlə
yandırdığınız milli
azadlıq məşəli bu
gün sizin yolunuzu
davam etdirən mil-
yonlarla türk ərənlə-
rinin ürəyində alov-
lanaraq azadlıq yo-
luna nur saçmaqla
türkün milli azadlığı-
nı addım-addım ya-
xınlaşdırır.

Firidun Qəni oğlu İbrahimi

Ənuşirəvan Qəni oğlu İbrahimi

**Obyektiv mülkiyyət,
bölgü və əmək haqqının
Ənuşirəvan İbrahimi
qanunları**

(Əvvəli ötən saylarımızda)

Bu gün dünyanın bütün quldarlıq, feodalist, kapitalist ölkələrindəki dövlət mülkiyyəti çox zaman populistçəsinə milli mülkiyyət adlanır. Halbuki bu mülkiyyətlərin nəinki iqtisadi mahiyyətində, həm də inzibati statusunda çox ciddi fərqlər mövcuddur. Bu ölkələrdə dövlət mülkiyyətinin sahiblik hüququ kral, prezident və s. adlandırılmasından asılı olmayaraq dövlət başçısına məxsus olur və ya icra hakimiyyəti ilə qanunvericilik hakimiyyəti arasında bölüşdürülür. Yeni bütün hallarda bu sahiblik hüququ mülkiyyətin əsl sahiblərinə məxsus olmur. Dövlət mülkiyyətinin sahiblik hüququnun kiməsə məxsus olması cəmiyyətdə dövlət idarəetməsində mütləqyyət

Bəşər övladının hürriyyət və istiqlal

Ənuşirəvan İbrahimi qanunları və Firidun İbrahimi Anayasası!

idarəetmə üsulunun yaranmasını labüd edir. Bu halda hətta dövlət mülkiyyətinin bir hissəsinin daim ictimailəşdirərək mülkiyyətsiz vətəndaşlara verilməsi də mümkün deyil. Çünki, bu mülkiyyətin hakimiyyət piramidası pillələrində duran məmurların vəzifə statusuna uyğun olaraq onların mülkiyyətində toplanması labüddür.

Fərdi və dövlət feodalizmi quruluşlarında dövlət mülkiyyətinin kiçik bir hissəsi yerli feodalların, əsas hissəsi isə baş feodalın mülkiyyətində olması ilə fərqlənərək digər proseslərin məhz bu fərqi məzmun və mahiyyətinə uyğun olaraq inkişafını təmin etdiyindən mülkiyyətsiz vətəndaşların daim mülkiyyətə təmin edilməsi ehtimalı sıfır bərabər olur.

Kapitalizm quruluşunda əvvəlki quruluşlardan fərqli olaraq dövlət mülkiyyəti üzərində sahiblik hüququ və inzibati hakimiyyət dövlət başçısı və qanunverici orqan arasında bölüşdürülsə də dövlətin mülkiyyətsiz vətəndaşları mülkiyyətlə təmin etmək öhdəliyi olmadığından, vətəndaşın mülkiyyət sahibi olmaq hüququ reallaşmadan qalır.

Sosialist dövləti isə mülkiyyətsiz vətəndaşı ən azı minimum zəruri mülkiyyətlə qeyd-şərtsiz təmin etmək öhdəliyi daşıyır və K. Marksın "proletariat diktaturası" adlandırdığı hüquqi anlayışdan doğan inzibati qanuna əsasən, onun müəyyən etdiyi, ictimai mülkiyyət iqtisadi mexanizmi vasitəsilə reallaşdırılır. Bundan başqa sosialist dövlətində hakimiyyətin dövlətin hansısa qurumuna, dövlət başçısına və s. deyil ancaq Anayasaya və ondan irəli gələn qanunlara məxsus olması, həm də bu qanunların məzmun və mahiyyət etibarilə vətəndaşın mülkiyyət sahibi, məmurun isə muzdur statusu nisbətində tənzimlənən münasibətlər əsasında müəyyən edilərək çərçivələnməsi, bəşər tarixində ilk dəfə dövlətin mülkiyyət sahibləri və məmurların mülkiyyətsiz vətəndaşları əzmək, onları ədalətsiz istismara məruz qoymaq vasitəsi olmaq xüsusiyyətini kökündən ləğv etmiş olur. Bu hal həm də kimliyindən asılı olmayaraq bütün vətəndaşların qanun qarşısında bərabərliyini və qanunun aliliyini real olaraq təmin edir.

Başda V. Lenin olmaqla bolşeviklərin mahiyyətini saxtalaşdıraraq, guya vətəndaşları ədalətsiz istismara məruz qoyulmasının günahkarı kimi lənətlədiyi iqtisadi kateqoriyalardan ən əsas olanı xüsusi mülkiyyətdir. Bəs mülkiyyət (kapital) və xüsusi mülkiyyət nədir? Hər hansı bir mülkiyyət öncə əmlak vəziyyətində olub, ancaq sahibinin istehlak tələbini ödəyir, yeni ona öz dəyərindən artıq dəyər gətirmir. Əmlak sahibi bu əmlaka öz şəxsi əməyini tət-

biq etməklə istehsal etdiyi əmtəəyə, göstərdiyi xidmətə sərf etdiyi dəyər-dən artıq, izafi dəyər əldə edirsə, bu əmlak şəxsi mülkiyyətə (kapitala) çevrilmiş olur. Bu əmlak sahibi istehsal və ya xidmət prosesində muzdlu özge əməyindən istifadə etdikdə isə bu əmlak xüsusi mülkiyyətə çevrilir. Yeni xüsusi mülkiyyətin xüsusiyyəti onda istehsal və ya xidmət prosesində özge əməyindən istifadə edilməsinədir. Quldar, feodalist, kapitalist dövlət mülkiyyətləri, hətta milli mülkiyyət belə bütün hallarda xüsusi mülkiyyətdir. Beləki, dövlət texniki, təşkilati mexanizm olmaqla canlı varlıq olmadığından, öz iş qüvvəsinə malik olmadığından, hər hansı bir prosesdə muzdlu özge əməyindən istifadə etməyə məhkumdur. Yeni, bol-

Başda V. Lenin olmaqla bolşeviklərin mahiyyətini saxtalaşdıraraq, guya vətəndaşları ədalətsiz istismara məruz qoyulmasının günahkarı kimi lənətlədiyi iqtisadi kateqoriyalardan ən əsas olanı xüsusi mülkiyyətdir. Bəs mülkiyyət (kapital) və xüsusi mülkiyyət nədir? Hər hansı bir mülkiyyət öncə əmlak vəziyyətində olub, ancaq sahibinin istehlak tələbini ödəyir, yeni ona öz dəyərindən artıq dəyər gətirmir. Əmlak sahibi bu əmlaka öz şəxsi əməyini tətbiq etməklə istehsal etdiyi əmtəəyə, göstərdiyi xidmətə sərf etdiyi dəyərdən artıq, izafi dəyər əldə edirsə, bu əmlak şəxsi mülkiyyətə (kapitala) çevrilmiş olur...

şeviklər rəsmən xüsusi mülkiyyəti daim lənətləmələrinə rəğmən, özlərinin yaradıb 74 il vətəndaşları qula çevirdikləri dövlət quldarlığı mülkiyyəti insanları ən ədalətsiz istismara məruz qoyan, mürtece, mülkiyyət növüdür. Primitiv istehsal alətlərlə kустar istehsal və xidmət istisna olmaqla mürəkkəb texniki vasitələrin, texnoloji proseslərin tətbiqi vasitəsilə bəşər cəmiyyətinin bu günkü durmadan artan tələbatını ödəyə biləcək istehsal və xidmət sahələrində muzdlu, özge əməyindən istifadə etmədən istehsal və xidmətin həyata keçirilməsi mümkün deyil. Deməli xüsusi mülkiyyətin ləğv edilməsi bəşərin mövcudluğunu təmin edən istehsal məhsullarının və istehsal vasitələrinin istehsalının durdurulması, yeni bəşəriyyətin məhv edilməsi anlamına gəlir. Nəticə budur ki, kiminsə istəyib, isteməməsindən asılı olmayaraq xüsusi mülkiyyətin mövcudluğu bəşərin mövcudluğu üçün əbədi və zəruri iqtisadi amildir. Xüsusi mülkiyyətə olan yeganə etiraz isə istehsal olunan məhsulun dəyərinin xüsusi mülkiyyət sahibi ilə muzdlu istehsalçının arasında ədalətsiz bölüşdürülməsidir.

Lenin və bolşeviklər dövlət mülkiyyətini ictimai mülkiyyət, ümum-xalq mülkiyyəti, sovet dövlət quldarlığı hakimiyyətini isə proletariatin diktaturası adlandırmaqla dövlət quldarlığını sosializmlə, marksizmi isə leninizmlə eyniləşdirmək məqsədi güdürək buna nail ola bilməmişlər.

Belə ki, bu günədək dünyanın ən adlı-sanlı iqtisadçı, hüquqşünas alimləri belə bolşeviklərin dələduzluğunun bu qədər sadə mexanizmini anlamaqda aciz qalıblar.

İstehsal olunan məhsulun xüsusi mülkiyyət sahibi ilə muzdlu arasında ədalətsiz bölüşünə gəldikdə isə kiçik bir müqayisə etmək zəruridir. Hamıya məlumdur ki, bəşər cəmiyyətinin daimi mövcudluğunu təmin edən amil kişi ilə qadının cinsi əlaqəsidir. Əgər biz bu əlaqə zamanı və ya nəticə olaraq kişinin qadını və ya əksinə ədalətsiz istismara məruz qoyduğuna əsaslanaraq bu əlaqəni qadağan və ya ləğv etsək bu bəşəriyyətin məhvə məhkum edilməsi demək olardı. Bəşərin inkişafının bir çox dövrlərində qadın - kişi cinsi əlaqələrinin, ailə münasi-

kiyyət sahibinin mülkiyyətində olmasıdır. Yəni, bu birbaşa mülkiyyət elementlərinin sahibkar ilə muzdur arasında bölüşü nisbətindən asılı olan məsələdir.

Məsələn, kapitalist istehsal üsulunda mülkiyyət elementlərinin üçü, onun iş qüvvəsi, əməyinin və özünün inzibati azadlığı muzdurun mülkiyyətində olmasına baxmayaraq əməyin iqtisadi elementinin, yəni istehsal vasitələrinin onun mülkiyyətində olmadığından, o özünü və ailəsinin mövcudluğunu ancaq əməyini sahibkara satmaqla təmin edə bilər.

Çünki onun özünün və ailəsinin mövcudluğunu təmin edə biləcək mülkiyyəti yoxdur. İnkişaf səviyyəsindən asılı olmayaraq kapitalizm quruluşu olan ölkələrdə əmək bazasında təklif daim tələbatdan çox olur ki, bu kapitalizmin mahiyyətindən yaranan qanundur. Bu səbəbdən əmək bazasında əməyin satışı qiyaməti onun real dəyərindən aşağı olur. Buna görə də muzdur acından ölmək təhlükəsi qarşısında əməyini dəyər-dəyməzinə satmağa, yəni öz əməyinin ədalətsiz istismarına məcburən razılıq verir.

K. Marks kommunizmdə burjua mülkiyyətinin ləğv ediləcəyini deyərək hec də kapitalizm cəmiyyətində mövcud olan xüsusi mülkiyyətin hərfi mənada cismən ləğv edilməsini və ya bolşeviklər kimi xüsusi mülkiyyət sahiblərinin mülkiyyətinin əlindən alınaraq özlərinin də güllələnməsini nəzərdə tutmur. K. Marks kommunizmdə, o cümlədən onun ilk pilləsi olan sosializmdə hər bir mülkiyyətsiz vətəndaşa onun mövcudluğunu təmin edən mülkiyyət verilməsi ilə onun acından ölmək təhlükəsi qarşısında öz əməyini sahibkara dəyər-dəyməzinə satmaq məcburiyyətinin qarşısının alınması ilə xüsusi mülkiyyət sahibinin onun əməyini ədalətsiz istismara məruz qoymaq imkanının ləğv edilməsini nəzərdə tutur. Obrazlı ifadə ilə desək söhbət ilanı öldürməkdən deyil, onun potensial qurbanlarının müqavimət qabiliyyətinin artırılmasını təmin edərək təcavüz imkanlarının neytrallaşdırılmasından gedir.

Bundan başqa, sosializm cəmiyyətində yetkinlik yaşına çatmış imkansız vətəndaşlara əvəzi ödənilmədən birdəfəlik start kapitalı, müxtəlif səbəblərdən müflis olmuş vətəndaşları yenidən sahibkarlığa cəlb etmək və ölkənin strateji, zəruri sahələrinə əlavə kapital qoyulmasına sahibkarlara aşağı tarif dərəcələri ilə qısa, uzunmüddətli kreditlər verilməsi işsizliyin bir problem kimi aradan qaldırılmasına, sahibkarların sayının artmasına, uyğun olaraq əmək bazasında əməyin öz real qiymətinə satılmasına şərait yaradacaq. K. Marks kommunizm quruluşunda məhz bu üsulla burjua xüsusi mülkiyyətinin kommunist xüsusi mülkiyyətinə çevrilməsini nəzərdə tutur.

Beləliklə, sosializm iqtisadi sisteminin kapitalist iqtisadi sisteminədən əsas fərqləri bunlardır:

(Ardı var)

Şapur QASIMI

Bəşəriyyətin ruhaniyyət açısından keçdiyi yol olduqca mürəkkəb, keşməkeşli tarixlərlə gəlişmişdir. Gələnəksəl olaraq, ruhani dünyabaxış yaradıcıları öz yaratdıqlarının sorğulanmasını istəməmişlər. Çünkü mücərrəd (genel) məsələlərin aydınlaşdırılması bir çox yönəldə çətin, bəzən isə olumsuz olmuşdur. Bu üzəndən əgər tanrısal məsələlər ən incə ayrıntılarına qədər sorğulanmağa açıq olarsa, bəri başdan qəbul olunması sual altına düşər. Çünkü çoxsaylı subyektiv baxışlar, düşüncələr ortaya gələr, bu da çaşdırıcılığa, inamin, inanmağın sarsılmasına nədən ola bilər. Bununla belə, dünyabaxış yayılandan sonra onun irəli sürdüyü ideya-prinsipləri ayrı-ayrı düşüncə adamları, qaçılmaz olaraq (labüd şəkildə), öyrənməyə, araşdırmağa başlayırlar. Ələşdirmələr artıdınca şübhələr çoxalır, dartışmalar çəlişiklər doğurur. Sonucda fərqli yanaşmalar yeni təriqətləri ortaya çıxarır. Bundan sonra da yeni təriqətlərin ələşdirənləri meydana çıxır. Beləcə axtarışlar davam edir.

Dediymiz kimi, bir sıra mücərrəd ideyalar aksioma kimi deyilir, təfəkkür yoluyla onların isbat olunması çətinlik yaradır. Ancaq biz düşünürük ki, belə ideyaların təcürbi olanaqlarla isbatlanması çətin olsa da, nələrsə uydurmaq yolveriləsi deyil. Çünkü uydurmalar, sonradan, insanın yaşamında səmimiyyətsizliyə, yalanlara yol açır. Birgəyaşayışın nizamı xatirinə bəzən uydurmalar zorən (məcburən) ortaya atılır. Ünlü alman filosofu Kant deyib, əgər Allah olmasaydı belə, (nizam xatirinə - S.A.) toplum onu uyduracaqdı. Bizə görə uydurulan nəsnə - nizam saxlaya bilər, ancaq gözəlliklərin kəşfinə, özünüdərk prosesinə yol açmaz. Allah ideyasının anlamı doğru bəhlirlənsə, onu uydurmağa gerek qalmır. Allahı (əslində Mütələqi) uydurmaqla yaşamın özünü xurafata çevirmək olar ki, bununla da, bütün münasibətlər zədə götürmüş olar. Deməli, yanaşmalarda başlıca qorxu - biliyin azmasında (azdırılmasında), doğal yaşamın (təbii həyatın) xurafatla çuğlaşmasındadır. Mücərrəd anlayışlar, anlayışlar üçün bu qorxu həmişə yaranıbdır. Bəs bu qorxunun tam olaraq ortadan qalxması olumludurmu?! Demək çətinidir. Elmin girə bilmədiyi, başqa sözlə, sınaqla (təcürbə yolu ilə) bəhlirlənməsi alınmayan məsələlər heç vaxt qapadılmır, əbədi açıq qalır. Bəşər övladı hər dövəndə, hər soyda bu məsələlərə yenidən baş vurur, yeni baxışlar sərgiləməli olur. Ancaq yeni bir baxış sərgilənənə qədər, öncəki baxışın yaşamda hakim etkisi qalır. Sonralar da, yeni baxışın gəlişi ilə, biliyin genel qaynağı

Ölüm mütələq yoxluq deyil

Soylu Atalı

olaraq, öncəki baxışlar, tarix açısından, tam sıradan çıxmır. Yeni baxışın oturmaşması da asan baş vermir. Üstünlük əldə eləməsi üçün, yeni baxış ciddi məsələlərə, sirlərə inanılacaq düzəyde açıqlamalar verməlidir. Bu sirlər Tanrının, Asif Atanın anlayışı ilə desək, Mütələqin sirləridir. Yuxarıda dediymiz kimi, bu sirləri sınaq yolu ilə tam açıb aydınlaşdırmaq, bir sözlə, bağlayıb nöqtə qoymaq olumsuzdur. Sadəcə olaraq, elə aydınlaşdırmağa çalışılmalıdır, (hər şeyi elmi sınaqla öyrənmək alınmasa da) sirlər dərk olunsun, uydurmalar baş alıb getməsin. Bu dərk sürecinin başlıca yönü özünüdərk, Dünyanıdərk anlamındadır. Özünüdərk məsələsinin yetişməsi, başqa sözlə, kamil insanın formalaşması sərgilənən baxışlarla (əyri, ya doğru) sıx bağlıdır. Ona görə də tanrısal məsələlərin yanlış qoyulmasında, aydınlaşdırılmasında ortaya çıxan araşdırmalar özünüdərk sürecini (prosesini) nəinki gecikdirir, çox hallarda bu süreçə əngəl olur. Genel olaraq götürəndə tanrısal məsələlərə girişmək olduqca çətinidir, belə də deyə bilərik, azların işidir. Bu azlara peyğəmbər deyilir. Peyğəmbərin işini davam edən, bu işə aydınlıq gətirməyə çalışan insanlar da az olubdur. Gözəl zəhmətlər, sevgilər, gözəl düşüncələr bizə gözəl

örnekler də göstərə biliblər. Bunlar qum topalarının içində inci dənələri kimi olubdur. Ancaq dediymiz kimi, yaşamda xurafatın geniş, aktiv olması bu inciləri ayırır gəlişdirmək, yararlanmaq gedişində böyük çətinliklər doğurub.

Onu da deyək, öncəki biliklər dərin, gerçək anlamdan daha çox, alleqorik şəkildə, obrazlaşdırılmış biçimdə sərgiləndiyindən, sonrakı aşamalarda da bu şəkillərini qoruyub saxlamışdır. Sonucda idrak yenidən sirlər burulğanında yeni axtarışlara baş vurmali olmuşdur. Mifologiya libasında görünən biliklər, yetərsizliyi ucbatından, bütün sirlərin qapısını açmağa yardımçı ola bilməmişdir.

Biz dedik, tanrısal məsələlərə girişmək olduqca ağır sürecdir. İnsanın, Dünyanın, hətta Tanrının özünün belə, nə olduğuna açıqlama vermək gerekir. Birgəyaşayışa nizam vermək, onu qorumaq olduqca çətinidir. Bu məsələləri yoluna qoymaq üçün, çox hallarda, bu məsələlərdən qıraqla çalışmalar sərgilənibdir. Buna sosial-ekonomik nəzəriyyələri örnek göstərmək olar. Sosial-ekonomik nəzəriyyələr varlığın cövhərinə girmir, biçim yaratmaqla uğraşır. Bu uğraşmalara sıcaq baxmaq da olar. Ancaq bu nəzəriyyələr mənəvi-ruhani ölçüləri təkməməyə girişdikləri üçün yaşam eybəcərliklərlə dolur. Toplum təbəqələşir, iyerarxiya oluşur, mədəni gəlişmələr üzde gedir (zahirləşir). Bir sözlə, varlığıdərk süreci mövcudolma şərtlərinin ölçüyə çevrilməsinə qurban verilir.

Əslində bəşəriyyətin bugünkü yaşamı kor bir gəlişmə sürecindən başqa bir şey deyildir. Mövcudluğu sürdürmək üçün (yaşamaq üçün) tükənməyən mübarizə aparılır. Bu, insanın bioloji doğadan (heyvanatdan) ayrılı bilməməsinin göstəricisidir. Mənanı tanımayan insan dünyanı dərk edə bilmir. Dünyanı dərk edə bilməyən insan (yaşadığı) heyvanata bənzər ömrünü elə

heyvanat biçimində də başa vurur. Ömür özü anlamsız sürdürülür, olanaqlar üzə çıxarılmır, sonevə aparılır. Ömürdəki tanrısal sirlər heyvanatla örtülüb qapadılır. Bu örtüyü qaldırmaqla ömürdə ölüm-süzlüyün sirləri aydınlaşmağa başlayar. Biz də dedik, tanrısal nəzəriyyələr bu işdə insana yardımçı olmağa can atırlar. Ancaq bütöv bir nizam yarada bilməyiblər. Çünkü açarı doğru bəhlirləməyiblər. Əslində bu sorunların bir açarı var - özünüdərk, dünyanıdərk. Dərk məsələsi isə "Öz nədir", "Dünya nədir" sorularına doğru cavab bulmaqdan keçir. Dediymiz kimi, bu işdə bəşəriyyətin keçdiyi yol keşməkeşlidir. Min illərdir, "Öz"-ün nə olduğuna bağlı açıqlamalar verilir. Bu açıqlamalarda öyrəniləsi məsələlər də, çəlişiklər də yetərincədir. Bu çəlişiklər, insanın ölüm-süzlüyünün gah bioloji varlığı ilə, gah da ruh dünyası ilə bağlı yanaşmalarda ortaya çıxıb. Düşünürük ki, bu məsələlərin yönündə idraka tərs düşən çalarlar çox olsa da, xurafat deyib üstündən keçmək doğru deyil. Olduqca ciddi araşdırılması gərəkən bir qonudur.

Bilirik, tarixdə ayrı-ayrı toplumların yaşam sistemində bir-birinə oxşar gələnekler olubdur. Deyək ki, Mesopotomiya, qədim Misir toplumları ölən torpağa göməndə yanında yemək-icmək, geyim, daş-qaş (zinət) əşyaları basdırırdılar. Yeni ölən başqa bir dünyada yaşamını davam edəcəyinə inanırdılar. Məsələnin əməli görənəsi geriliktir, geridüşüncəlilikdir. Ancaq bu cür olayları geridüşüncəliliyin qalığı kimi qiymətləndirsek də, üstündən sükutla keçməyi doğru saymırıq. Burada ölümün hər şeyi biryolluq yox etməsinə kuşku var. Altyapıda (Şüuraltıda) insana elə şeylər çatır ki, onunla barışmamaq olmur. Bəşər övladı "Mütələq Yoxluğa" inanmır. Yeni ölüm biçimi belə, sonadək yox edə bilmir. Deməli, yoxolmanın nisbililiyi haqqın-

da insan yapısında (şüurunda) bilgi var. Sadəcə bu bilgi yönünü, səmtini dəyişir, yalana, xurafata gedib çıxır. Dediymiz kimi, bu onunla bağlıdır, insan ölümə barışmır, tam yox olacağına inanmaq istəmir. Deməli, burada nə mütələq yalan var, nə də mütələq doğru. Doğru ilə yalan bir-birinə qarışır. Asif Atanın fəlsəfəsi açısından baxsaq, yanaşma o qədər nisbiləşib ki, xurafata gedib çıxıb...

Panteizmə görə maddi olan əbədidir. Bunu biz Nəsiminin yaradıcılığında da izləyə bilirik. Nəsimiyə görə torpağa gömülən adam gübrə kimi, enerji kimi torpağa qarışır bitkilərin yaranmasına qatqı göstərir. Yeni yenidən yaşama qayıdır. Bunu doğrulayan bilgilərə Veda dinlərində də rast gəlmək olar.

Yuxarıda dediymiz kimi, bu bilgilərin rüşeym səviyyəsini qədim Mesopotomiya xalqlarının, eləcə də Misir xalqlarının baxışlarında da izləyə bilirik.

Asif Atanın "Ölümə görüş" adlı yazısı var. Orada deyilir: "Məni aparmağamı gəlmisən ölüm?! - Gedək, səndən qorxum yoxdur. Çünkü sən məni öldürə bilməyəcəksən. Cismimdən heç nə itməyəcək, təbiətlə birgə oyanacaq. Mənə oxşayan saysız-hesabsız körpələr gələcək dünyaya. Əlim birinə qismət olacaq, gözüm, üzüm, dodaqlarım bir başqasına...!" Asif Ata da canın, cismnin tam yox olmayacağı bilgisindən yan keçməyib. Tərsinə, bir az da ürəklə demək olar ki, Nəsimi də, ondan yarım min il sonra Asif Ata da bəşəriyyətin axtarışlarındakı qarışıq, tam bəhlirlənməmiş bilginin yönünü, səmtini doğrultmuşlar.

Bu bilgi İslam dininə də yansıyib. Ancaq yanaşma yenə gedib xurafata dayanmışdır. İslam dünyagörüşünə görə, "Qiyamət Günü" baş verəndən sonra, Allah bütün övlələri dirildəcək, sonra məhkəmədə Hinkir, Minkir adlı mələklərin sorğuları başlayacaq. Bu baxışı bir az da gəniş götürək. Deyilir: "Allah Adəmi palçıqdan (torpaqdan) yaratdı, sonra ona özündən nəfəs (əslində ruh) verdi". Yəni də biliyin xurafata gedib çıxmasını izləyirik. Əslində bədən (cism) torpaqdan əmələ gəlir. Yeni torpağın bitirdiyi qidalarla, bitkilərlə şəkllə düşüb yaşayır. Söz yox, burada Allahın (əslində Dünyanın Dünyadan böyük Mənasının) nizamı, tələbi var. Yeni Materializmin dediği kimi, hər şey materiyanın özünün törəməsi deyil. Məna nizamı var. Başqa sözlə, Mənanın Yaranışı, Doğuluş nizamı var. Bu nizam Dünyanın özündə olan Qüdrətlə oluşur. Bu Qüdrət yaradıcı deyil, yeni Dünyada usta rolunu oynadır. Bu Qüdrət görənəsi gəlir (təzahür edir). İslam Dünyabaxışı bu Qüdrəti yaradıcı qüvvə səviyyələrinə endirir. Əslində Mütələqi Nisbiləşdirir. Mütələqin Görənəsi (təzahür) xassələrini Onun (Mütələqin) yaradıcılığı bacarığı kimi dəyərləndirib dediklərini hərfi anlamda qəbul etdirməyə çalışır. İdrakın aydınlaşdırılması olduğu mürəkkəb məsələləri adi ağılla açıqlamaq yolu tutur. Demək, ruhun görməli olduğu məsələləri ləhməse duyğularının qəlibinə salır, buna görə də dəyərləndirmələri xurafatla sonuclandır. Yeni bilik azır, azdırılır. Əslində Xristianlıq dünyagörüşündə də yanaşma İslamda olduğu kimidir.

(Ardı var)

“Qərbi Azərbaycanın coğrafiyası” silsiləsindən Su fondu torpaqları Bütöv Azərbaycanın ümumi meqamorfogeoloji və geotektonik struktur eyniliyinin (ümumi ərazi baxımından Alp-Himalay gəosinklinal geoqrşağının tərkib hissəsi kimi) nəticəsidir ki, Qərbi Azərbaycanın təbii-coğrafi relyef örtüyündə maqmatik və bazalt mənşəli suxur laylarının kəskin sınımlarına, çıxıntılarına rast gəlinir. Hidroloji hövzələrdə bu cür relyef formaları təbiətin həm də “Su Pərisi Hövzələri”nin-Şəlalələrin yaranmasına səbəb olmuş və tarixi yurdlarımızın əsrarəngiz gözəlliyini daha da artırmış, bu bölgələri (Qərbi Zəngəzur, Ağbaba, Dağ Borçalı, Basarkeçər...) beynəlxalq turizm mərkəzinə çevirmişdir...

Kiçik Qafaqaz dağlıq regionu (Qərbi Azərbaycan hüdudları da daxil olmaqla) Avropanın Alp qırıqlığının cənub-şərqə davamı kimi fəal seysmik proseslərə məruz qaldığından, relyef-hidrogeoloji strukturun müəkkəbliyindən asılı olaraq təbii su hövzələrinin (bu təbii-hidroloji ehtiyat Xəzər dənizi və Göyçə gölü hövzəsinə aiddir) əmələ gəlməsi və yayılması baxımından zənginliyi və mənzərəli landşaft formalarının ekobütövlüyü ilə seçilir. Yüksək dağ göllərinin (100-dən çox, ümumi həcmi 39,3 milyard kub.m) mənşəyi, çaylarının (sayı 9480-dir, 397 çayın uzunluğu 100 km-dən çox, çayların ümumi uzunluğu isə 23000 km-dir) gursululuğu, daimi buzlaqlarının və qar örtüyünün paylanması, hidrotermal və hidrokarbonatlı bulaqların yayılması, yeraltı su laylarının (4,1 milyard kub.m həcmində) toplanması... bölgənin geoloji struktur vahidi daxilində, coğrafi məkan hüdudlarında hidroqrafik şəbəkəsinin əsasını təşkil edir.

Qərbi Azərbaycan təbiətinin bütövlüyünün (hidroşəbəkəsinin) təbii hissələri (region ərazisinin 4,7 faizi hidroloji mənşəlidir, ümumi su ehtiyatı 7,7 milyard kub. m) olmaqla bölgənin su fondu ehtiyatları aşağıdakı coğrafi məkan üzrə regional strukturlara ayrılır:

- Ağbaba-Alagöz dağlıq-Ağrı düzü hissəsi;
- Dərələyəz-Vedi dağlıq hövzəsi;
- Dağ Borçalı-Pəmbək bölgəsi, Qaraqoyunlu vadisi;
- Basarkeçər dağlıq hissəsi;

Bulaqlar, buzlaqlar, şəlalələr

-Qapalı Göyçə gölü hövzəsi;

-Bazarçay-Oxçuçay çayları hövzələri;

Bölgənin geomorfoloji-relyef strukturunu, geotektonik seysmikliyi (geoloji həssaslığı) və suxurların fiziki-kimyəvi tərkibindən asılı olaraq Qərbi Azərbaycanın dağlıq hissələrinin (Zəngəzur dağlıq hövzəsində, Şirəel platosunda, Dağ Borçalı yaylasında, Basarkeçər silsiləsi və Qarabağ vulkanik yaylasının qərb yamaclarında...) bazalt-qranit mənşəli sərt relyef çıxıntısından keçən (kəşişən) çay yataqlarında çoxlu şəlalələr əmələ gəlmişdir ki, bu milli (hipsomeyilli) hidronimlərin yaranması ilə yanaşı, həm də təbii mənzərinin estetik gözəlliyinin təkrarsızlığını daha da artırmışdır.

Su fondu torpaqları sırasındayəraltı hidroloji layların gəniş yayıldığı ərazilərdə, sınımaqırılma qurşaqlarında üzə çıxan bulaqlar (8000-ə qədər), göllər (100-dən çox)... xüsusi yer tutur, hətta ayrı-ayrı təbii hissələrdə hidroloji mənşə etibarilə tarixən yaranan hidrotoponimlər (kənd adları) də az deyil (Güllübulaq, Göllüçə, Qırxbulaq, Qarasu, Ağbulaq, Ağgöl, Ayqırgöl, Aysorgöl, Alagöllər, Bayatbulaq, Bakugöl, Baltaçay, Qarabulaq, Dəmcili, Daşbulaq...).

Coğrafi ərazilər üzrə yeraltı su layları relyefin sınımaqur-

şaqlarında üzə çıxmaqla yaranan bulaqlarlar, çeşmələr bir sıra gur sulu dağ çaylarının (Arpa, Zəngi, Oxçuçay, Bazarçay, Mehri...) mənbəyi olmuş, dərələr boyunca axan xırda dağ çaylarını əmələ gətirmişdir.

Göyçə gölü yaxınlığındakı Pəmbək dağları, Dağ Borçalı yaylası və Qaraqoyunlu vadisi bölgəsində Calaloğlu nahiyyəsində Qoturbulaq kəndi müalicəvi əhəmiyyətli mineral su ehtiyatı ilə məşhur olmuşdur. Nahiyyədə Soyuqbulaq kəndi, Hacı Xəlil baba ocağı (bu sakral məkan Qaraçala kəndindən 2 km qərbə Ağlağan dağının günbatanındakı Oy dərəsinin üstündə yerləşir) ətrafında “Çömçə bulağı”, “Şır-Şır bulağı” axıb Sarvan çayına qovuşur, ordan ötüb Boğaztökən çaya və Kür çayı hövzəsinə.

Ağbaba dağlıq bölgəsi-Ağrı düzü vadisində Güllübulaq kəndi (Gölkənd, Çaybasar kəndləri də həmçinin) hidrotoponim kimi “Küllü bulaq, çeşmələrlə zəngin yer” mənasındadır, çünki hər həyətdə bir seçmə çağlayır.

Dərələyəz və Basarkeçər dağlıq silsiləsi Qərbi Azərbaycanın mərkəzi hissəsini tutmaqla həm də hidroloji ehtiyatlarının zənginliyi ilə də fərqlənir.

Dərələyəz dağlarının Soğanlı və Bəy yaylaqlarında 40-a qədər bulaq-çeşmə, Qabaqlı

kəndində Ağbulaq... üzə çıxmışdır, dumduzu-“gözyaşı kimi büllür” suyu yamaclar, dərələr boyunca axıb Canı çayına (adının mənası “Cana məlhəm su” anlamındadır) tökülür. Bu dağlıq hövzənin “Camalın dərəsi” və “Səməndin dərəsi” boyunca üzə çıxan “Yastı bulağı”nı (Güneyvəng kəndi yaxınlığında) 1940-cı illərdə Kəşikənd kəndinə (1918-ci ildə kökenli Türk-Müsəlman əhalisi qovulduqdan sonra orada xaricdən sürülən haylar yerləşdirilib) çəkildilər, 28-30 km məsafədə. Bulağın mənbəyində haylar gözetçi qoymuşdular, guya Türklər suyu zəhərləyə bilər... Ona görə də Güneyvəng kəndinin əhalisi 15 km aralıdakı Qovuşuq kəndinə köçürülmüşdür.

Zəngəzur dağlarının Qazangöl zirvəsi ətrafında “Daşbaşı yaylağı”nın bulaq suları süzülüb “Çobanboğan bulağı”nı (“Gığı dərəsi” simsarında) əmələ gətirib, suyu o qədər soyuqdur ki, “çoban içəndə boğulur”. Deyirlər ki, burda 4 fəsil birləşib-qar, bənövşə, baldırğan, dağ soğanı...

Bu dağlıq hissəyə bitişik Qırxlar dağındakı Dəvəboynu və Qanqallı yaylaqları da çoxsaylı bulaqlarla örtülüdür.

Gığı dərəsi” boyunca, Oxçuçay çayı hövzəsindəki Qapan nahiyyəsinin Yuxarı Pürülü kəndi yeraltı və yerüstü su ehtiyatları ilə zəngindir, o cümlə-

dən Çiləxana meşəsindəki müqəddəs sayılan Çiləxana bulağı ziyarət ocağı kimi qorunub, mühafizə edilirdi.

Qərbi Zəngəzurun Qapan nahiyyəsinin Cibikli (başqa adı Çınarlıdır) kəndinin günbatanında, 1 km aralıdakı Düzlər, Düz zəmi və Motal yeri adlı əkin-örüş sahələrində çağlayan bulaqların suyu Qarışıq çayını əmələ gətirmiş, kəndin quzeyindəki meşənin altından axan Bayram çeşməsi, Çömçə bulaq, Hüseyn bulağı... Gödəkli dərə (1 km aralıdakı Gödəkli kəndinin altında) ilə axaraq qoşulur Oxçuçaya.

Zəngəzur dağlıq silsiləsinin şərq yamaclarındakı (Qırxlar dağının ətəklərində) Qarakilsə nahiyyəsinin Ərəfsə, Salvartı kəndlərinin əhatəsi də bulaqlarla zəngindir. Sakral inanc və müqəddəs inam çeşməsi sayılan Şeyx Əfəndi baba çeşməsinin suyu “min bir dərindən dərmanı” idi. Bu hissədə yamaclar və dərələr boyunca çağlayan bulaqların suyundan yaranan Dəliçay, Xırdaçay, Salvartı çayı və Abuzər çayı birləşərək Qarışıq çay adıyla (35-40 km) Bazarçaya qovuşur.

Qarışıq çayın üstündə, Ağkənd kəndi yaxınlığında 1964-1965-ci illərdə hay-daşnaklar süni göl yaratdılar, 1948-1952-ci illərdə bu yerlərə sürülən Livan, Suriya haylarının su təminatını yaxşılaşdırmaq üçün (Ərəfsə kəndindən 12 km cənub-şərqə tərəf).

Ərəfsə kəndindən 1 km aralıda açıq, kollu-koslu (cır alça, itburnu kolları bürümüş) yerdə, Dəliçayın qırağındakı sal qayaların arasında Turşu bulağı qaynayır, həm müalicəvi, həm də süfrə dəyərində malik bir çeşmədir.

(Ardı var)

P.S. Əski və əsl türk antroponimi Qızılçiq kəndi 1991-ci ildən hay kilsəsi və sürüsü tərəfindən “İşxanasar” (1915-ci ildə Osmanlı Türkiyəsi ərazisində silahlı quldurluq edən Nikaqoyas Poqos Mikaelyanın ləğəbi “İşxan”ın “şərəf”inə), Ağahəmzəli kəndi 1967-ci ildən “Marmaraşen”, 1935-ci ildən Qoturbulaq kəndi “Qatnaxpur”, Ağkənd isə “Aşotavan” adlanır.

Yazının hazırlanmasında həm də Qərbi Azərbaycanın Qərbi Zəngəzur bölgəsi, Qapan nahiyyəsi, Cibikli və Yuxarı Pürülü kənd sakinləri Gülməmməd Sofu Məhəmməd oğlunun (1953), İsmayıl Gəncalı oğlu Əhmədovun (1969), Qarakilsə nahiyyəsi, Ərəfsə kənd sakinləri Akif Umud oğlu Quliyevin (1954) məlumatlarından istifadə edilmişdir.)

Qismət YUNUSOĞLU,
Bakı Dövlət Universitetinin müəllimi